L'impacte de la COVID-19 sobre la desigualtat i el risc de pobresa a Catalunya (2015-2025)

Nil Aullón Coral

Premi Treball final de Grau 2026 - ex aequo
Grau en Economia, UB

PREMI LLEGAT
PASQUAL
MARAGALL
2026

LLEGAT PASQUAL MARAGALL

Resum

Aquest treball analitza l'impacte de la COVID-19 sobre la desigualtat econòmica i el risc de pobresa a Catalunya durant el període de 2015 a 2025, comparant tres etapes: la fase prepandèmica (2015-2019), el xoc sanitari i econòmic (2020-2021) i la recuperació posterior (2022-2025). L'anàlisi examina la desigualtat distributiva i la pobresa multidimensional, incorporant una perspectiva territorial per vegueries i una anàlisi per col·lectius. La pandèmia va suposar una ruptura de la millora distributiva prèvia, amb un impacte profundament asimètric en què el teletreball va actuar com a línia divisòria entre treballadors protegits i exposats. La recuperació posterior va revertir el xoc sobre la desigualtat relativa, però la pobresa material va persistir per sobre dels nivells de 2015, agreujada per la inflació. Les transferències públiques van contenir eficaçment el xoc, tot i que la vulnerabilitat estructural es manté concentrada en determinats col·lectius i territoris.

Paraules clau: desigualtat econòmica, risc de pobresa, COVID-19, Catalunya, coeficient de Gini, taxa AROPE, divergències territorials, transferències socials.

Resumen

Este trabajo analiza el impacto de la COVID-19 sobre la desigualdad económica y el riesgo de pobreza en Cataluña durante el período de 2015 a 2025, comparando tres etapas: la fase prepandémica (2015-2019), el choque sanitario y económico (2020-2021) y la recuperación posterior (2022-2025). El análisis examina la desigualdad distributiva y la pobreza multidimensional, incorporando una perspectiva territorial por veguerías y un análisis por colectivos. La pandemia supuso una ruptura de la mejora distributiva previa, con un impacto profundamente asimétrico en el que el teletrabajo actuó como línea divisoria entre trabajadores protegidos y expuestos. La recuperación posterior revirtió el choque sobre la desigualdad relativa, pero la pobreza material persistió por encima de los niveles de 2015, agravada por la inflación. Las transferencias públicas contuvieron eficazmente el choque aunque la vulnerabilidad estructural se mantiene concentrada en determinados colectivos y territorios.

Palabras clave: desigualdad económica, riesgo de pobreza, COVID-19, Cataluña, coeficiente de Gini, tasa AROPE, divergencias territoriales, transferencias sociales

Abstract

This paper analyses the impact of COVID-19 on economic inequality and the risk of poverty in Catalonia during the period 2015 to 2025, comparing three stages: the pre-pandemic phase (2015-2019), the health and economic shock (2020-2021) and the subsequent recovery (2022-2025). The analysis examines distributive inequality and multidimensional poverty, incorporating a territorial perspective by vegueries and an analysis by collectives. The pandemic represented a rupture of the previous distributive

improvement, with a deeply asymmetric impact in which teleworking acted as a dividing line between protected and exposed workers. The subsequent recovery reversed the shock on relative inequality, but material poverty persisted above 2015 levels, aggravated by inflation. Public transfers effectively contained the shock, although structural vulnerability remains concentrated in certain groups and territories.

Keywords: economic inequality, poverty risk, COVID-19, Catalonia, Gini coefficient, AROPE rate, territorial divergences, social transfers

ÍNDEX

1. Introducció 7

2. Marc teòric i estat de la qüestió 9

2.1. Conceptualització de la Desigualtat Econòmica i la Pobresa 9

2.2. Context global de la desigualtat i la pobresa 10

2.3. Situació prèvia de Catalunya en el marc espanyol i europeu 12

2.4. El xoc de la COVID-19, mecanismes de transmissió 14

3. Evolució de la desigualtat i la pobresa a Catalunya (2015-2025) 16

3.1. La desigualtat agregada 16

3.1.1. La fase prepandèmica 16

3.1.2. La pandèmia com a ruptura 17

3.1.3. La recuperació posterior 18

3.2. Pobresa i exclusió social 18

4. Les divergències territorials 20

4.1. Renda Familiar Disponible Bruta: un xoc selectiu sobre el territori 20

4.1.1. L'estructura de la renda: la persistència de l'eix metropolità 21

4.1.2. L'impacte pandèmic com un xoc selectiu 21

4.1.3. La convergència nominal a examen: l'efecte de la inflació 22

4.2. Desigualtat intramunicipal: el coeficient de Gini 28

4.2.1. Una reducció generalitzada i asimètrica 28

4.2.2. L'Alt Pirineu i Aran, la desigualtat persistent dels territoris turístics 29

4.2.3. L'impacte pandèmic sobre la desigualtat municipal 30

4.2.4. La dispersió intravegueria: una anàlisi interquartílica 31

4.3. La Ràtio S80/S20: la distància entre els extrems de la distribució 32

4.4. Síntesi: tipologia territorial i diferent vulnerabilitat 35

5. Impacte de la COVID-19 sobre els col·lectius vulnerables 38

5.1. Una visió de conjunt: posició relativa i evolució del risc 38

5.2. Edat: la pobresa infantil persistent 39

5.3. Nacionalitat: l'escletxa de la població estrangera 39

5.4. Gènere: una escletxa que travessa els altres eixos 40

5.5. Situació laboral i capacitat de teletreball 40

5.6. Síntesi, la intersecció de les vulnerabilitats 41
6. Paper de les polítiques públiques i les transferències socials 42
6.1. Resposta pública a la pandèmia: l'Escut Social 42
6.2. L'efecte redistributiu de les transferències 43
6.3. Els ERTO: la contenció amb límits 44
6.4. L'Ingrés Mínim Vital i les limitacions del sistema de garantia de rendes 44
6.5. La recuperació posterior: mercat de treball més que transferències 46
6.6. Síntesi: contenció eficaç, transformació limitada 46
7. Conclusions 47
8. Bibliografia 49

1. Introducció

La desigualtat econòmica i la pobresa representen alguns dels principals reptes socials i econòmics, especialment al sud d'Europa. En aquests territoris hi ha certes característiques que contribueixen a la persistència d'alts nivells de desigualtat en la distribució de la renda i l'accés a oportunitats socioeconòmiques.

La crisi provocada per la COVID-19 va suposar un punt d'inflexió global en l'evolució econòmica i social recent. Tot i que en un primer moment la pandèmia va ser una emergència sanitària, els seus efectes es van traslladar ràpidament al mercat de treball, els ingressos de les llars i les condicions materials de vida. En aquest context, l'anàlisi de com es va repartir l'impacte de manera desigual entre diferents grups socials, territoris i diferents situacions laborals és important.

Aquest treball es centra en el cas de Catalunya entre 2015 i 2025, amb l'objectiu de comparar tres etapes ben diferenciades: la fase prèvia a la pandèmia (2015-2019), els anys de xoc sanitari i econòmic (2020-2021) i el primer període posterior de recuperació (2022-2025). La recerca incorpora, sempre que hi ha hagut disponibilitat estadística, una perspectiva territorial interna de Catalunya, a escala d'àmbits territorials, com les comarques o les vegueries. Aquesta delimitació temporal ha permès analitzar l'efecte immediat de la COVID-19, però també la possible persistència de les seves conseqüències un cop superada la fase més aguda de la crisi. La qüestió que ha orientat aquesta recerca és fins a quin punt la COVID-19 va augmentar la desigualtat i el risc de pobresa a Catalunya, i fins a quin punt aquests efectes van persistir després de la recuperació inicial, tant en termes agregats com territorials. Aquesta qüestió es desplega en tres preguntes: quina era la situació prèvia a la pandèmia, què va passar durant la crisi i què n'ha quedat després. La hipòtesi de partida és que el xoc sobre la desigualtat relativa va ser intens, però transitori, mentre que va deixar una empremta més duradora i profunda sobre la pobresa material i sobre els col·lectius i territoris ja vulnerables abans de la crisi.

L'interès acadèmic i econòmic del tema es justifica per diversos motius. En primer lloc, la desigualtat econòmica i la pobresa constitueixen problemes estructurals a Catalunya, a la resta de l'Estat espanyol i arreu del món. A més a més, no es manifesten només en la distribució de la renda, sinó també en l'accés a l'ocupació, l'estabilitat dels ingressos i la capacitat de les llars per sostenir el consum. En segon lloc, la pandèmia sembla haver afectat amb més intensitat col·lectius ja vulnerables abans de la crisi, com ara els joves, les llars amb poca inserció laboral, la població d'origen estranger i les persones ocupades en sectors amb poca possibilitat de teletreball. En aquest sentit, l'estudi també permet

connectar la desigualtat amb la segmentació del mercat de treball i amb la diferent exposició de les ocupacions a les restriccions sanitàries.

Aquest treball adopta una metodologia quantitativa i és de caràcter descriptiu i analític amb informació d'organismes oficials, principalment d'Idescat, INE i Eurostat, i complementada amb informes acadèmics i institucionals. Els indicadors centrals utilitzats són el coeficient de Gini i la ràtio S80/S20 per la desigualtat distributiva, la taxa de risc de pobresa i la taxa AROPE per la pobresa multidimensional i la renda familiar disponible bruta per habitant per l'anàlisi territorial. Tanmateix, cal precisar l'abast d'aquesta aproximació, ja que el disseny identifica associacions temporals i territorials, però no estableix relacions causals perquè no disposa clarament d'un contrafactual ni pot aïllar l'efecte resultant de la pandèmia del de la recuperació posterior a la crisi de 2008.

El treball s'organitza en set capítols. Després d'aquesta introducció, el segon estableix el marc teòric i l'estat de la qüestió; el tercer analitza l'evolució agregada de la desigualtat i la pobresa a Catalunya; el quart n'examina les divergències territorials per vegueries; el cinquè es concentra en l'impacte sobre els col·lectius més vulnerables; el sisè valora el paper de les polítiques públiques i les transferències socials; i el setè en recull les conclusions.

Aquest treball s'alinea amb l'Agenda 2030 i aborda tres Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Els ODS tractats principalment són els números 1 i 10. L'ODS 1 (fi de la pobresa) és abordat en estudiar el risc de pobresa i la privació material a partir de la taxa AROPE i els seus components i l'ODS 10 (reducció de les desigualtats) en analitzar l'evolució de la desigualtat de la renda a Catalunya mitjançant el coeficient de Gini i la ràtio S80/S20. Tot i així, des d'un punt de vista més secundari també tracta l'ODS 8 (treball digne i creixement econòmic), en connectar la desigualtat i la pobresa amb la segmentació del mercat de treball, la temporalitat i la diferent exposició de les ocupacions al teletreball.

2. Marc teòric i estat de la qüestió

2.1. Conceptualització de la Desigualtat Econòmica i la Pobresa

La desigualtat econòmica és un concepte central en l'anàlisi de les societats contemporànies i fa referència a la distribució desigual de recursos entre diferents individus, llars o territoris d'una societat. Segons Atkinson (2015), s'entén com les diferències en les condicions econòmiques entre persones o grups, particularment pel que fa als ingressos i a la riquesa acumulada. A més, argumenta que la desigualtat econòmica també incideix en la participació social, la cohesió i la justícia econòmica.

En la literatura econòmica, el coeficient de Gini i la ràtio S80/S20 són dues mesures clau per resumir la desigualtat distributiva centrant-se en la renda neta disponible. El coeficient de Gini és un indicador analític que mesura la desigualtat d'ingressos entre els habitants d'una regió en un període de temps determinat i presenta valors entre 0 i 1, on 0 equival a igualtat perfecta i 1 a màxima desigualtat i perfecta concentració de la renda. Gràficament, l'índex de Gini es pot interpretar com la distància entre la corba de Lorenz observada i la recta d'igualtat perfecta (vegeu Figura 1). La ràtio S80/S20 és un indicador de desigualtat que compara la suma d'ingressos del 20% de la població amb més rendes respecte al 20% amb menors rendes, on un valor més alt indica major desigualtat. Però, la desigualtat no és únicament visible amb la renda, sinó que també ho és en el consum o la riquesa.

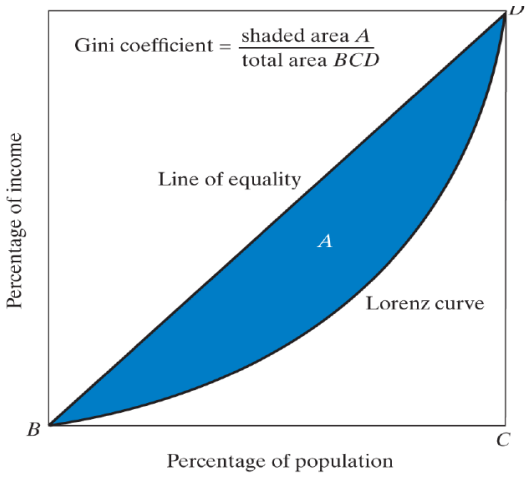

Figura 1. Representació gràfica del coeficient de Gini a partir de la corba de Lorenz.
Font: Todaro i Smith (2012, p. 208).

Pel que fa a la pobresa, hi ha alguns indicadors relatius com la taxa de risc de pobresa o la taxa AROPE. La taxa de pobresa mostra el percentatge de població amb renda inferior al 60% de la mediana. Aquesta renda equivalent s'obté ajustant la renda disponible neta

de la llar segons la seva mida i composició, mitjançant unitats de consum, amb l'objectiu de fer comparables les condicions econòmiques entre llars diferents. Tanmateix, aquest indicador s'ha de complementar amb mesures més àmplies com la taxa AROPE, que incorpora no només la dimensió monetària de la pobresa, sinó també la privació material i social severa i la baixa intensitat laboral a la llar. Des d'una perspectiva analítica del benestar, la pobresa sembla ser el resultat d'una combinació de manca d'ingressos, vulnerabilitat davant xocs i acumulació de desavantatges. Aquest enfocament és especialment útil en contextos de crisi, ja que un fort xoc pot deteriorar no només la renda, sinó també necessitats bàsiques, com la capacitat de pagar l'habitatge o arribar a final de mes i mantenir determinats estàndards de consum (García-Muniesa i Porcel, 2023; Narayan et al., 2022).

Així doncs, no tots els indicadors capten exactament la mateixa dimensió, el coeficient de Gini i S80/S20 mesuren la desigualtat distributiva, mentre que la taxa de risc de pobresa i la taxa AROPE s'aproximen més aviat a la vulnerabilitat social i la pobresa. Cal tenir present, a més, que aquests indicadors mesuren la pobresa en termes relatius, és a dir, respecte al nivell de vida de cada societat. En canvi, quan es parla de pobresa extrema a escala global, com es fa a l'apartat següent, s'utilitzen llindars absoluts de subsistència.

2.2. Context global de la desigualtat i la pobresa

Les darreres dècades la humanitat ha experimentat un dels avenços socials més remarcables de la història contemporània: la reducció massiva de la pobresa extrema a escala mundial. La proporció de la població mundial per sota del llindar internacional de pobresa va disminuir des d'aproximadament el 36% l'any 1990 fins al voltant del 10% a mitjans de la dècada de 2020 (World Bank, 2024). Aquesta reducció va ser impulsada en gran part pel creixement de grans economies emergents asiàtiques, particularment la Xina (World Bank, 2020). Ara bé, la reducció de la pobresa absoluta no implica necessàriament una disminució de la desigualtat i, concretament, coexisteix amb convergència entre nacions i divergència interna dins de les nacions.

Pel que fa a la distribució dels guanys d'aquest creixement, Lakner i Milanovic (2016) van analitzar els canvis en cada percentil de la distribució mundial de la renda entre 1988 i 2008. La corba resultant, coneguda com a "corba de l'elefant" (vegeu Figura 2), evidencia que els principals beneficiaris de "l'alta globalització" són la classe mitjana dels països emergents asiàtics i l'elit global dels països rics. Per contraposició, els grans perjudicats són la població en pobresa extrema i la classe mitjana de les economies occidentals, amb ingressos estancats o en retrocés. A partir d'aquesta evidència,

Milanovic (2013) formula que mentre la desigualtat entre nacions s'ha anat reduint, la desigualtat dins dels països ha augmentat. D'aquesta manera, les classes socials podrien estar substituint la localització geogràfica com a principal motiu de disparitats econòmiques. En aquest context, es plasma aquesta tensió entre convergència internacional i divergència interna.

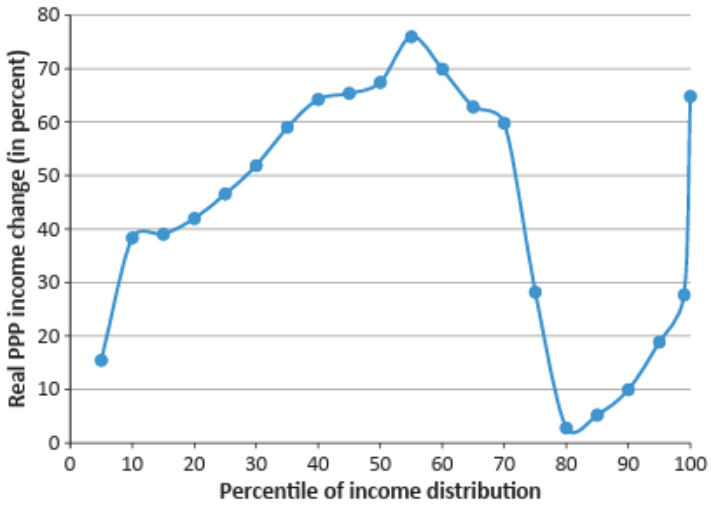

Figura 2. Canvi de la renda real entre 1988 i 2008 per percentils de la distribució mundial de la renda. El resultat és conegut com la "Corba de l'elefant".
Font: Milanovic (2013, p. 202).

Però la desigualtat no es manifesta únicament en la distribució de la renda. La concentració de la riquesa, entesa com l'acumulació patrimonial d'actius immobiliaris, financers i empresarials, és més extrema que la dels ingressos i, en el cas espanyol, substancialment superior a la desigualtat de la renda (Chancel et al., 2022; Anghel et al., 2018). Des d'una perspectiva històrica, la reducció de la desigualtat observada al llarg del segle XX és conseqüència de polítiques fiscals específiques i no del creixement econòmic, mentre que des dels anys vuitanta la desregulació l'ha fet tornar a créixer en la majoria d'economies avançades (Piketty, 2014; OECD, 2011). En aquest sentit, la concentració patrimonial és rellevant perquè condiciona la capacitat de les llars per absorbir xocs, sent les que tenen menor concentració patrimonial les que tenen menys capacitat d'absorbir-los, com va passar el 2020.

En el context europeu, la desigualtat presenta patrons diferenciats segons els models d'estat del benestar, on els territoris mediterranis del sud d'Europa, com Espanya i Catalunya, acostumen a presentar valors de major coeficient de Gini que la resta de territoris europeus i major persistència de desigualtats estructurals (Ferrera, 1996).

2.3. Situació prèvia de Catalunya en el marc espanyol i europeu

El context socioeconòmic de Catalunya i d'Espanya anterior a la pandèmia de la COVID-19 es caracteritzava per l'existència de desigualtats estructurals persistents. Arran de la crisi financera de 2008, Espanya i altres territoris europeus van patir una gran recessió econòmica que, comparada amb molts altres països europeus, va ser més prolongada i severa en els territoris del sud d'Europa (vegeu Figura 3). Tot i la recuperació posterior, els seus beneficis es van distribuir asimètricament, deixant particularment els col·lectius més vulnerables al marge d'aquesta millora (Anghel et al., 2024). Aquesta pauta s'explica pel model mediterrani de benestar social pel qual es caracteritza Espanya (Ferrera, 1996). Aquest model es caracteritza per una elevada segmentació del mercat laboral, un sistema de protecció social desigual i una forta dependència de les xarxes familiars com a mecanisme informal de suport. Aquest model explica com, fins i tot en fases de creixement econòmic sostingut, la desigualtat i el risc de pobresa poden persistir entre determinats grups de població, com els joves, els treballadors en situació de precarietat o les llars amb major vulnerabilitat socioeconòmica. Si bé Catalunya es troba estatalment en el model, el territori presenta dinàmiques pròpies.

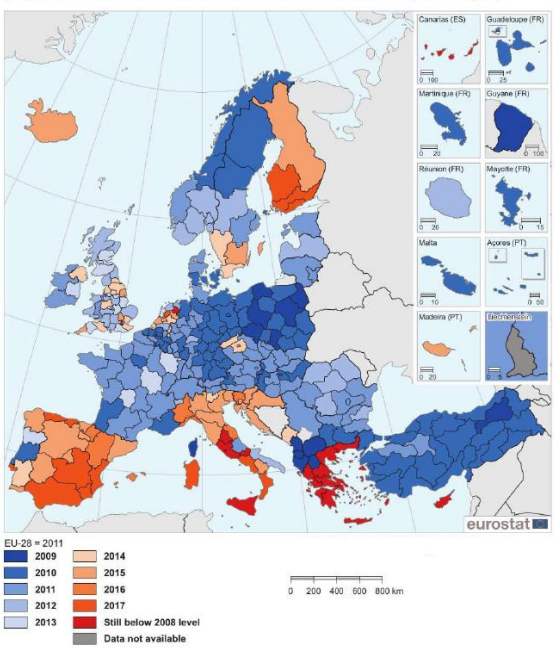

Figura 3. Any de recuperació del PIB per càpita, en paritat de poder adquisitiu (PPA), dels territoris de la Unió Europea a nivell regional (NUTS 2) des del 2008.
Font: Eurostat (2019).

Des d'una perspectiva macroeconòmica, prèviament a la pandèmia Catalunya es trobava com una economia de renda mitjana-alta dins l'espai europeu (vegeu Figura 4). El PIB per habitant en paritat de poder adquisitiu es situava uns dotze punts percentuals

per sobre de la mitjana europea i més de vint punts per sobre del conjunt estatal, de manera força estable durant el període d'entre 2015 i 2019 (vegeu Taula S1; Idescat, s.d.a). Tanmateix, tot i aquesta posició agregada favorable, l'economia catalana presentava certes fragilitats laborals i socials que condicionaven la viabilitat del model econòmic i que condicionen l'anàlisi dels efectes de la pandèmia (Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya, 2020).

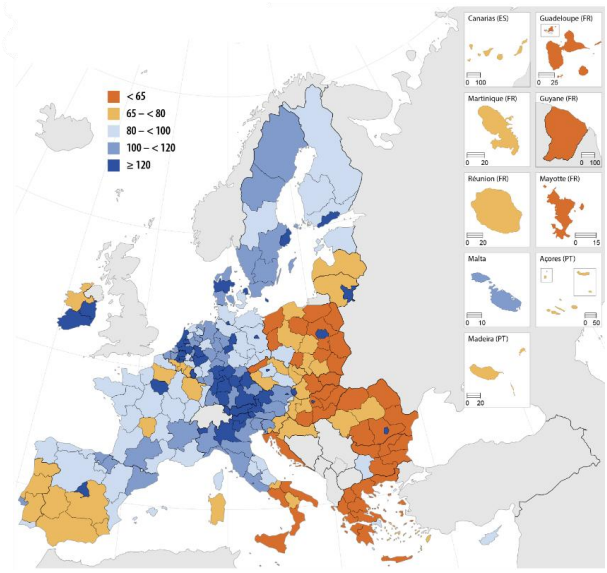

Figura 4. PIB per càpita dels territoris de la Unió Europea a nivell regional (NUTS 2) l'any 2019 (amb valor de UE = 100).
Font: Eurostat (2021).

La literatura acadèmica destaca tres característiques principals de la desigualtat a Espanya (Anghel et al., 2024). En primer lloc, l'elevada sensibilitat al cicle econòmic amb caràcter anticíclic, ja que augmenta en períodes de recessió i es redueix en fases de recuperació, sobretot per la centralitat de l'atur. En segon lloc, l'elevada importància del mercat de treball dual, amb una elevada temporalitat, la més elevada de la Unió Europea al voltant del 26% el 2019 (Verd et al., 2024), amb un pes important de la temporalitat, els salaris baixos i la inestabilitat ocupacional. Aquests fets intensifiquen els ajustos en l'ocupació i accentuen les diferències distributives. El cas de la pobresa laboral n'era una manifestació estructural, ja que el 12,7% dels treballadors se situava sota el llindar de pobresa el 2019 (Eurostat, 2020), de manera que tenir feina no garantia per si sol unes condicions de vida dignes. En tercer lloc, una capacitat redistributiva del sistema públic rellevant, però inferior a la d'altres països europeus, que redueix la desigualtat i la pobresa sense compensar del tot les desigualtats generades pel mercat.

En el cas català, la desigualtat també presenta una dimensió territorial que no es pot entendre únicament a escala individual. Les diferències en la distribució de la renda

entre territoris són resultat de l'estructura productiva i de la densitat de poblament de cada àmbit (Duro, 2000; García i Tataret, 2019). En aquest sentit, la regió metropolitana de Barcelona actua com a eix central d'aquesta estructura a Catalunya i té un pes fonamental en l'organització territorial de la desigualtat. Les àrees més vinculades a l'entorn metropolità tendeixen a concentrar bona part de la població, de l'activitat econòmica i dels serveis (García i Tataret, 2019). Així doncs, la interacció entre rendiments creixents, costos de transport i mida de mercat genera processos de retroalimentació que reforcen aquesta concentració en el territori (Krugman, 1991). A més a més, les àrees urbanes denses resulten més productives gràcies a la possibilitat de compartir infraestructures, mercats de treball especialitzats i coneixement (Duranton i Puga, 2004). Ara bé, els beneficis d'aquesta aglomeració no es distribueixen de manera homogènia, sinó que tendeixen a afavorir els treballadors més qualificats, mentre que els menys qualificats queden més exposats a la precarietat i als costos creixents de l'habitatge en l'entorn metropolità (Puga, 2010). A escala metropolitana, aquesta desigualtat es manifesta no només en la renda, sinó també en la persistència de privacions materials i socials que acostumen a tardar més a desaparèixer, fins i tot quan els ingressos es recuperen (García-Muniesa i Porcel, 2023). Per tot això, abans de la COVID-19 la desigualtat a Catalunya ja s'havia d'entendre alhora com un fenomen social i territorial (García-Muniesa i Porcel, 2023).

2.4. El xoc de la COVID-19, mecanismes de transmissió

El xoc econòmic de la pandèmia va ser asimètric, jugant-hi un paper central la posició prèvia de cada sector i de cada grup social en l'estructura productiva i ocupacional. A diferència d'una recessió convencional, com pot ser de demanda, les restriccions sanitàries van afectar de manera més severa les activitats dependents del contacte presencial. Per exemple, a Espanya, el PIB va caure un 10,8% el 2020, una de les contraccions més intenses entre les economies avançades des de l'inici de la pandèmia (Banco de España, 2021). Això, s'explica en bona part pel pes d'activitats com el turisme o l'hostaleria, que representaven al voltant del 12 i 13% del PIB (INE, 2021).

Aquesta heterogeneïtat també es projectava sobre el territori. En absència de mesures compensatòries, els efectes potencials sobre pobresa i desigualtat depenien fortament de l'estructura productiva regional, de manera que les comunitats autònomes més dependents del turisme i dels serveis presencials presentaven una vulnerabilitat distributiva sistemàticament més elevada (Palomino, Rodríguez i Sebastian, 2021). Aquesta tendència anticipa que a Catalunya, l'impacte territorial hauria de ser desigual.

Més enllà de la dimensió territorial, la crisi va amplificar vulnerabilitats socials ja existents. Els treballadors joves, els de renda baixa i els inserits en ocupacions no teletreballables van ser alguns dels col·lectius més exposats a la pèrdua sobtada d'ingressos (Blundell et al., 2020). En aquest context, el teletreball va operar com un mecanisme de protecció desigual per evitar la destrucció sobtada d'ingressos. La seva expansió durant 2020 i 2021 es va concentrar en les ocupacions directives, professionals i intensives en TIC i va ser molt limitada en les ocupacions manuals i de serveis personals (Jerbashian i Vilalta-Bufí, 2025). Aquesta divisió entre treballadors protegits i treballadors exposats va contribuir a augmentar les divisions preexistents i la desigualtat de la renda (Bonacini, Gallo i Scicchitano, 2021) i resulta especialment rellevant per a Catalunya, on conviuen àrees metropolitanes amb ocupació qualificada i teletreballable amb espais fortament vinculats a sectors presencials.

Tanmateix, aquesta exposició desigual no es va traduir directament en l'augment esperat de la desigualtat, gràcies a la resposta pública va mitigar bona part del xoc sobre les rendes de les llars. Cal tenir present que una part de l'evidència sobre aquests mecanismes de transmissió procedeix d'estudis d'àmbit estatal o regional espanyol (Palomino et al., 2021; Lariau i Liu, 2022). En aplicar-la al cas català se n'assumeix la validesa per a un territori amb una estructura productiva i un mercat de treball comparables, però amb especificitats pròpies que matisen l'extrapolació.

3. Evolució de la desigualtat i la pobresa a Catalunya (2015-2025)

En aquest apartat s'analitzarà l'evolució dels principals indicadors de desigualtat i pobresa a Catalunya al llarg del període 2015–2025, seguint la periodització on la pandèmia és un element divisori. L'anàlisi s'estructura, per una banda, amb la desigualtat agregada, amb l'índex de Gini i la ràtio S80/S20, i per l'altra la pobresa multidimensional.

3.1. La desigualtat agregada

3.1.1. La fase prepandèmica

L'evolució dels indicadors agregats a Catalunya entre 2015 i 2019 mostra que la pandèmia va interrompre una tendència de millora distributiva moderada, com a resultat de la recuperació posterior a la crisi de 2008. El coeficient de Gini passa del 32,3% el 2015 al 30,3% el 2018, una reducció de dos punts en quatre anys que reflectia el creixement de l'ocupació i la correcció parcial de les escletxes distributives heretades de la crisi anterior, durant la qual els col·lectius més vulnerables van ser els que van suportar en major mesura l'ajust (Anghel et al., 2024, p. 2–4).

Pel que fa a la ràtio S80/S20, aquesta va seguir un patró similar. Des d'un valor de 6 l'any 2015 va anar baixant fins a valors pròxims al 5 l'any 2018.. Ambdues mètriques apuntaven a una reducció de la desigualtat, encara que lentament i des de nivells elevats (vegeu Figura 5).

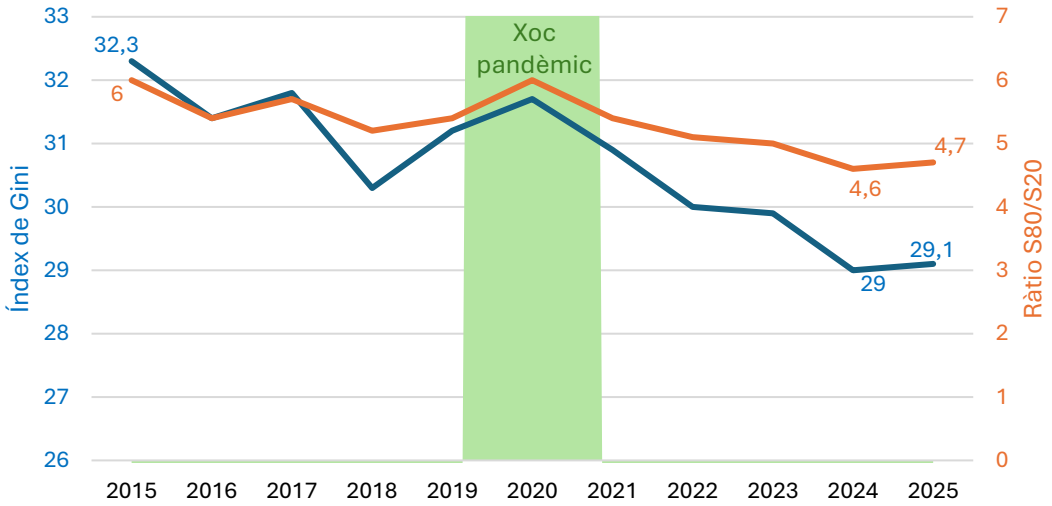

Figura 5. Evolució de l'Índex de Gini (blau) i de la ràtio S80/S20 (taronja) a Catalunya entre 2015 i 2025.
Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat.

L’any 2019 el coeficient de Gini va registrar un repunt fins al 31,2%, un punt per sobre del mínim de 2018, abans que cap efecte de la COVID-19 afectés les dades. Aquest repunt pot reflectir una desacceleració de l’activitat econòmica a finals de 2019, passant d’un creixement del PIB català del 3,1% el 2018 al 2,3% el 2019 (Idescat, 2024a), o bé variacions mostrals pròpies de l’Enquesta de Condicions de Vida (ECV en endavant). En qualsevol cas, es pot afirmar que la tendència de la millora distributiva es reduïa abans de la pandèmia, un matís que permet no atribuir tot el deteriorament posterior únicament al xoc sanitari.

3.1.2. La pandèmia com a ruptura

Amb l’arribada de la COVID-19, el coeficient de Gini va pujar fins al 31,7% i la ràtio S80/S20 va retornar a 6, exactament el valor de 2015, eliminant els guanys distributius dels cinc anys anteriors (vegeu Figura 5). En aquest sentit, cal recordar que els components monetaris de l’ECV i, en conseqüència, el coeficient de Gini i la ràtio S80/S20, prenen com a període de referència els ingressos de l'any anterior. Així doncs, la dada atribuïda al 2020 recull encara rendes de 2019, prèvies al xoc, de manera que el repunt observat aquell any s'ha d'interpretar amb cautela i probablement reflecteix tant la desacceleració de finals de 2019 com la variabilitat mostral de l'enquesta. El gruix de l'impacte pandèmic sobre la renda no es captura fins a les dades de 2021. En canvi, els components de l'AROPE referits a la situació en el moment de l'entrevista, com la baixa intensitat laboral, poden recollir abans el deteriorament de 2020. Aquesta asimetria en els períodes de referència convida a situar la ruptura distributiva plenament en la dada de 2021, més que no pas llegir el moviment de 2020 com l'efecte directe de la pandèmia. Tot i així, el salt ja és visible l’any 2020, ja que les restriccions van afectar l’ocupació i els ingressos de les llars des del març de 2020.

El xoc va ser asimètric entre els dos extrems de la distribució. El quintil inferior, format majoritàriament per llars amb ingressos baixos i vinculats a sectors presencials, va experimentar una caiguda desproporcionada d’ingressos, mentre que el quintil superior va mantenir una posició relativa més estable gràcies a una major capacitat de teletreball i d’estalvi acumulat. Aquesta evolució asimètrica va ampliar mecànicament la distància entre els dos elements de la distribució.

En conseqüència, es pot entendre la pandèmia no com un simple accident dins d’una tendència contínua, sinó una ruptura de la situació prepandèmica, marcada per la correcció lenta de la crisi de 2008.

3.1.3. La recuperació posterior

Des de 2021, els indicadors agregats mostren una recuperació intensa, on no es reverteix únicament el deteriorament del xoc, sinó que porta Catalunya a nivells de desigualtat inferiors als de l'inici de la sèrie. El coeficient de Gini baixa progressivament des del 30,9% el 2021 fins al 29,0% el 2024. Pel que fa a la ràtio S80/S20 segueix un patró gairebé idèntic, baixant progressivament des de 5,4 el 2021 fins a 4,6 el 2024. El 2025 hi ha un lleu repunt del coeficient de Gini fins al 29,1% i registrant un valor de 4,7 en la ràtio S80/S20, però continua en un nivell clarament millor que el prepandèmic.

Aquest resultat exposa que la fase postpandèmica no només va revertir el deteriorament del xoc de 2020, sinó que va situar Catalunya a nivells de desigualtat més baixos als del començament de la sèrie. Així doncs, la pandèmia va tenir un fort impacte suportant un lleuger repunt transitori en els indicadors de distribució de la renda, que presenta una tendència a la baixa.

Ara bé, això no implica que tots els col·lectius o territoris tinguin una millora en benestar real. El Gini i la S80/S20 mesuren com es distribueix relativament la renda, no si aquesta és suficient per garantir un nivell de vida mínim.

3.2. Pobresa i exclusió social

La taxa AROPE ofereix un contrapunt revelador a la visió optimista de l'índex de Gini o la ràtio S80/S20, ja que aquest indicador és capaç de capturar una certa pobresa multidimensional. Aquest indicador integra tres components, com la pobresa monetària relativa, la privació material i social severa (PMSS) i la baixa intensitat laboral de la llar. La taxa AROPE és especialment rellevant per a l'anàlisi de l'impacte de la COVID-19, ja que la pandèmia va afectar simultàniament la renda, la intensitat laboral i la capacitat de les llars per sostenir el consum.

A diferència del coeficient de Gini, la taxa AROPE no va seguir una tendència de millora clara. Aquesta taxa va augmentar del 23% de 2015 fins al 24,9% de 2018, per després baixar al 23,6% el 2019 (vegeu Figura 6). Aquesta evolució contrasta amb la millora del coeficient de Gini en el mateix període. Així doncs, la millora distributiva de la recuperació postcrisi no es va traduir en una reducció proporcional de la vulnerabilitat. D'aquesta manera, es suggereix que el creixement econòmic del període entre 2015 i 2019 va beneficiar principalment els trams centrals de la distribució, però les llars situades per sota del llindar de pobresa no en van rebre un impacte suficient.

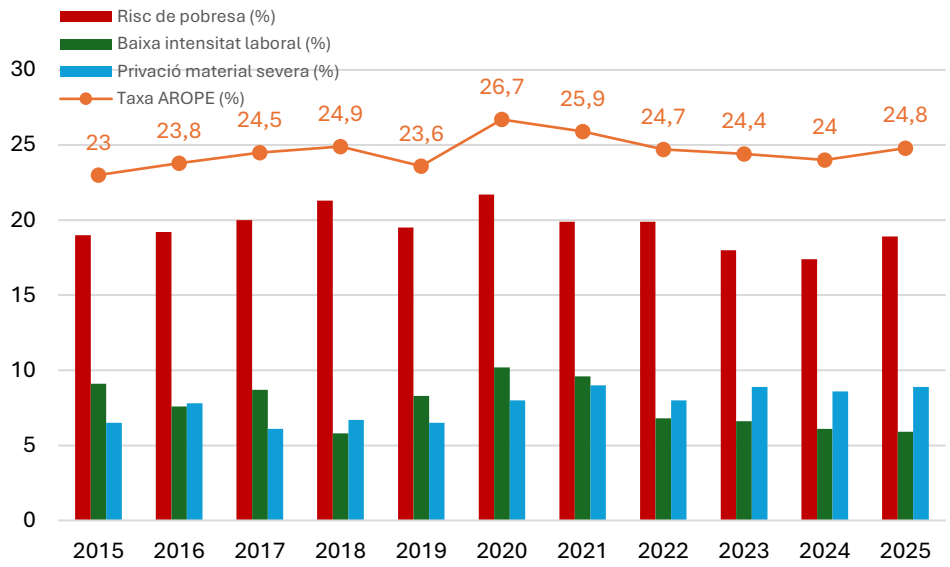

Figura 6. Evolució de la taxa AROPE i els seus components a Catalunya entre 2015 i 2025. La línia taronja mostra la taxa AROPE global.
Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat (ECV).

Amb l'arribada de la COVID-19, la taxa AROPE es va elevar fins al 26,7%, el valor més alt de tota la sèrie. L'augment es va deure simultàniament als tres components: la taxa de risc de pobresa va pujar del 19,5% al 21,7%, la baixa intensitat laboral va passar del 8,3% al 10,2% i la privació material severa va augmentar del 6,5% al 8,0% (vegeu Figura 6). Els tres components van empitjorar alhora, afectant no només la renda, com les recessions convencionals, sinó també la capacitat de treballar i de mantenir el consum. D'aquesta manera, s'observa que es genera una deterioració més profunda de les condicions de vida, que les que es mostra en les condicions redistributives.

A partir de 2021, la taxa AROPE inicia un descens, però la seva trajectòria és més lenta que la dels indicadors de desigualtat relativa. Mentre el coeficient de Gini i la ràtio S80/S20 recuperen i superen els nivells prepandèmics en tres anys, la taxa AROPE el 2025 es situa per sobre del punt de partida de 2015, sobretot per la privació material severa que es manté al 8,9% el 2025 quasi 2 punts i mig percentuals per sobre del valor de 2015. La persistència de corregir les privacions materials es produeix per la pèrdua de poder adquisitiu provocada per la inflació durant 2021 i 2022 (García-Muniesa i Porcel, 2023, p. 20, 29–31).

Així doncs, en el context postpandèmic es pot observar a efectes genèrics un escenari més igualitari en la distribució relativa de la renda, però amb una pobresa persistent.

4. Les divergències territorials

L'anàlisi agregada dels apartats anteriors revela una millora notable respecte a la desigualtat distributiva, però una persistència preocupant de la pobresa multidimensional. Ara bé, aquestes dades del conjunt de Catalunya podrien amagar divergències territorials. Com ja s'ha comentat anteriorment, la desigualtat a Catalunya té una dimensió territorial i la regió metropolitana de Barcelona és l'eix central d'aquesta estructura.

En aquest apartat, l'anàlisi es realitza a escala de vegueria, la unitat administrativa intermèdia del sistema institucional català. Aquest nivell territorial permet posar de manifest les diferències de renda, desigualtat intramunicipal i vulnerabilitat que no s'observen en els indicadors agregats per al conjunt de Catalunya. Les vuit vegueries considerades són Barcelona, Girona, Camp de Tarragona, Terres de l'Ebre, Lleida, Alt Pirineu i Aran, Catalunya Central i Penedès que configuren àmbits territorials amb estructures productives, densitats de poblament i perfils socioeconòmics diferenciats (Llei 30/2010 modificada per la Llei 2/2017).

4.1. Renda Familiar Disponible Bruta: un xoc selectiu sobre el territori

Les dades de la Renda Familiar Disponible Bruta (RFDB en endavant) per habitant (Idescat, 2024c), agregades per vegueries a partir de les dades comarcals, permeten observar com el xoc pandèmic va afectar la distribució territorial de la renda i fins a quin punt la recuperació ha estat homogènia, o va ser selectiva. La sèrie ofereix una perspectiva temporal en tres fases, la fase prepandèmica, compresa entre 2015 i 2019, l'impacte pandèmic de l'any 2020 i la fase de recuperació en el període posterior, entre 2021 i 2023. L'estructura territorial de la renda a Catalunya permet confirmar diferents trets diferencials (vegeu Figura 7 i Taula S2).

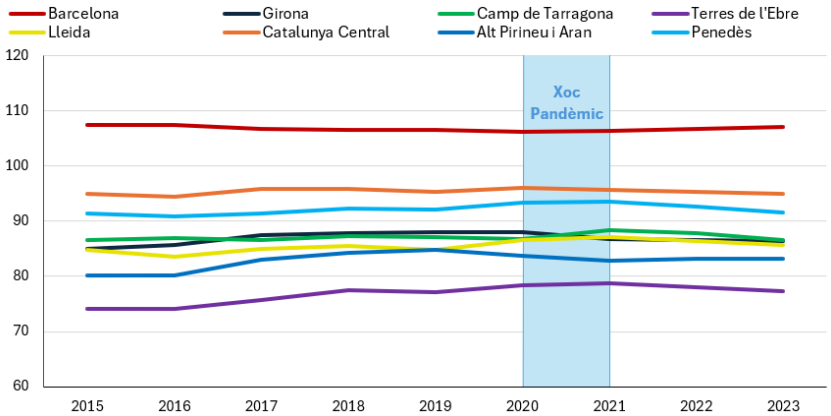

Figura 7. Pes de la RFDB per habitant (€) per vegueries entre 2015 i 2023 respecte Catalunya.
Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat (RFDB territorial, Revisió estadística 2024).

4.1.1. L'estructura de la renda: la persistència de l'eix metropolità

Per una banda, permet confirmar la jerarquia territorial de la vegueria de Barcelona, situada sistemàticament per sobre de la mitjana catalana, seguida de les vegueries veïnes, com la Catalunya Central i el Penedès. En aquest sentit, les vegueries més llunyanes a aquest eix metropolità, com les Terres de l'Ebre i l'Alt Pirineu i Aran es troben a la cua. Aquesta estructura és consistent amb el patró d'aglomeració descrit anteriorment (Krugman, 1991; Duranton i Puga, 2004), en el qual la interacció entre rendiments creixents, costos de transport i mida de mercat reforça la concentració de l'activitat productiva i els serveis a l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

En segon lloc, s'observa una certa dinàmica de convergència nominal entre vegueries. Les vegueries amb rendes més baixes han crescut proporcionalment més durant tota la sèrie temporal. L'Alt Pirineu i Aran van experimentar un creixement acumulat del 27,9% entre 2015 i 2023 i les Terres de l'Ebre del 28,5%, mentre que la vegueria de Barcelona va créixer un 22,8% (vegeu Taula S2). Aquesta pauta de beta-convergència, on les unitats amb menor renda inicial creixen més ràpid (Barro i Sala-i-Martín, 1992), pot suggerir cert procés de reducció de desigualtats territorials. Tanmateix, a nivell relatiu, tot i la lleugera millora de les Terres de l'Ebre i l'Alt Pirineu i Aran la distància absoluta continua sent força elevada, on les Terres de l'Ebre se situen gairebé 23 punts per sota de la mitjana catalana l'exercici 2023. Així doncs, el xoc pandèmic no ha modificat l'estructura territorial de la renda, les forces d'aglomeració continuen sent determinants a llarg termini. A més a més, cal assenyalar que la convergència nominal podria estar sobreestimada si es considera l'efecte de la inflació acumulada entre 2021 i 2023, que va erosionar el poder adquisitiu de manera diferenciada entre territoris (García-Muniesa i Porcel, 2023).

4.1.2. L'impacte pandèmic com un xoc selectiu

L'any 2020, l'impacte pandèmic va provocar una forta caiguda a totes les vegueries, però aquest va ser marcadament selectiu sobre el territori (vegeu Taula S2), dependent de l'estructura productiva de cada zona. La caiguda més intensa es va produir a l'Alt Pirineu i Aran, un resultat conseqüent de la forta dependència d'aquesta vegueria del turisme de neu i de muntanya, sectors que van quedar completament paralitzats durant els confinaments (Arbulú et al., 2021). A escala comarcal, quatre de les comarques que van patir una major caiguda a efectes nominals es troben en aquesta vegueria (vegeu Taula S2). En aquests territoris on l'activitat turística estacional constitueix el principal motor econòmic, amb un sector serveis que representa més del 75% del valor afegit brut comarcal (Idescat, 2024b). El Camp de Tarragona i Barcelona van registrar caigudes del

4,2% cadascuna, vinculades al pes dels serveis presencials i del turisme costaner en el primer cas (Palomino, Rodríguez i Sebastian, 2021), i a la concentració de sectors de serveis urbans en el segon (AQR–UB, 2020).

En canvi, les vegueries amb una estructura productiva més diversificada o amb menys pes del sector terciari van mostrar una major resiliència davant el xoc, com les Terres de l'Ebre i el Penedès, amb caigudes del 2,3% i del 2,5% respectivament. En particular, l'economia de la vegueria de Lleida amb un sector agroindustrial relativament important va mostrar una resiliència encara superior davant les restriccions sanitàries amb una caiguda només de l'1,8% (Palomino, Rodríguez i Sebastian, 2021). Així doncs, durant la pandèmia, les forces d'aglomeració que habitualment beneficien els territoris metropolitans es van convertir temporalment en un factor de vulnerabilitat. D'aquesta manera, mentre que els territoris rurals i semiurbans van mostrar una resiliència relativa, la densitat urbana i la concentració de serveis presencials van exposar les àrees metropolitanes a un impacte més intens de les restriccions sanitàries (AQR–UB, 2020).

L'any 2023, la renda per habitant superava clarament els nivells prepandèmics a totes les vegueries en termes nominals. Tanmateix, el nivell relatiu de la vegueria de Barcelona el 2023 és gairebé idèntic al de 2015. El xoc pandèmic va alterar transitòriament les posicions relatives, però la recuperació va restablir l'estructura preexistent. Així doncs, la dinàmica territorial de la renda a Catalunya mostra un patró paral·lel als observats anteriorment en els indicadors agregats. El procés destaca per un fort xoc, però transitori, seguit d'una recuperació que, tot i ser generalitzada, no modifica les fractures estructurals.

4.1.3. La convergència nominal a examen: l'efecte de la inflació

Les xifres anteriors estan expressades en euros corrents i, per tant, no tenen en compte l'erosió del poder adquisitiu provocada per la inflació. Aquesta limitació és especialment rellevant en el període estudiat, perquè entre 2021 i 2023 l'economia catalana va experimentar un episodi inflacionari intens que va deteriorar el poder adquisitiu de manera diferent segons el territori (García-Muniesa i Porcel, 2023, p. 20, 29–31). D'aquesta manera, les mesures nominals poden oferir una imatge esbiaixada de l'evolució territorial real (Goerlich, Mas i Pérez, 2002), especialment en el territori espanyol on els xocs exògens debiliten els processos de convergència regional (Apergis, Delgado i Suárez-Arbesú, 2025).

Per tal de contrastar la validesa de la convergència nominal anterior, s'ha deflactat la sèrie anterior de la RFDB per habitant amb l'Índex de preus de consum (IPC en endavant) provincial publicat per l'INE (base 2021 = 100), prenent 2015 com a any base. Pel fet que

l'INE no publica l'IPC a escala de vegueria, s'ha assignat a cadascuna l'IPC de la seva província corresponent: Barcelona (Barcelona, Catalunya Central i Penedès), Girona (Girona), Tarragona (Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre) i Lleida (Lleida i Alt Pirineu i Aran). Si bé tres d'aquestes vegueries són interprovincials, la similitud de l'IPC entre les províncies de Barcelona i Tarragona (vegeu més endavant) no modificaria significativament les dades del Penedès, mentre que el pes poblacional majoritari de la província assignada a cada vegueria (Idescat, 2025), com el de la Catalunya Central a la província de Barcelona i l'Alt Pirineu i Aran a la província de Lleida no altera substancialment els seus valors.

Fins al 2020, les quatre províncies van seguir trajectòries inflacionàries pràcticament idèntiques, amb una inflació acumulada d'entre el 3% i el 5%. Però, a partir de 2021 les trajectòries divergeixen de manera significativa, arribant el 2023 a una inflació acumulada a Lleida quatre punts superior a la de Barcelona i Tarragona (vegeu Figura 8). Aquesta diferència territorial té un efecte acumulatiu considerable sobre el poder adquisitiu de les llars durant tota la sèrie. El fet que la província amb l'IPC més elevat sigui precisament la que inclou les vegueries amb menys renda té implicacions directes sobre el procés de convergència territorial.

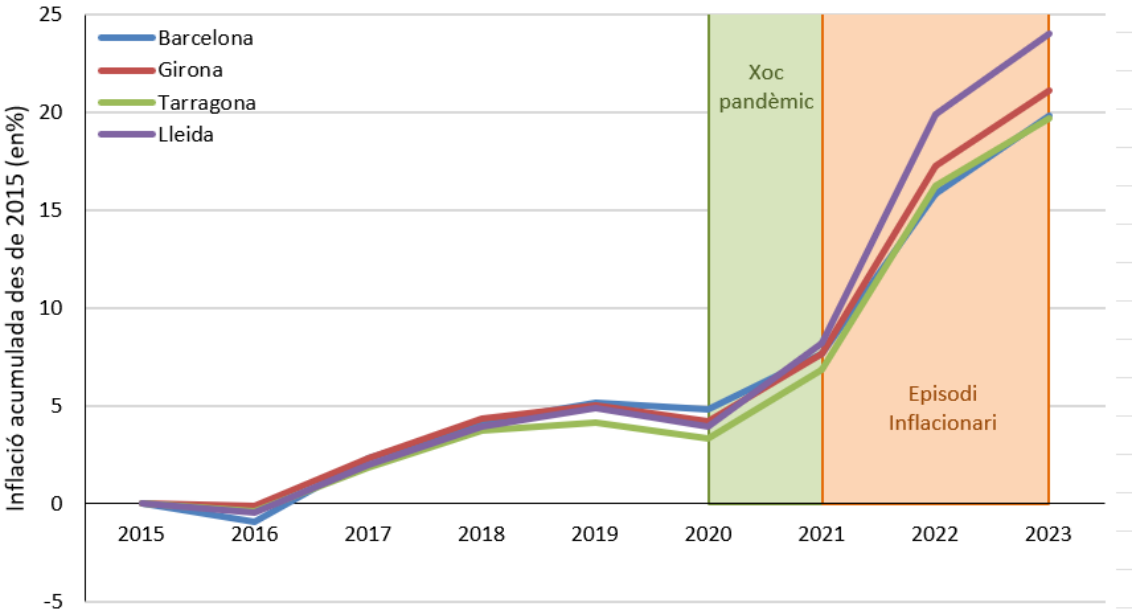

Figura 8. Inflació acumulada per províncies catalanes (base 2015=0%).
Font: Elaboració pròpia a partir d'INE (IPC provincial, base 2021=100).

Un cop deflactada la sèrie, el contrast amb les dades nominals és considerable. El que en termes nominals semblava un creixement generalitzat d'entre el 22% i el 28% es redueix, un cop deflactat, a increments reals molt modestos. La RFDB real de Catalunya

el 2023 és només un 2,5% superior a la de 2015 (vegeu Taula S3). D'aquesta manera, en vuit anys, el poder adquisitiu de la renda familiar mitjana catalana quasi no ha millorat. Més concretament, a les vegueries el panorama és encara més desigual. Aquelles dins la província de Barcelona creixen al voltant de la mitjana catalana a nivell real. En particular, cal destacar dos casos extrems. Les Terres de l'Ebre, la vegueria amb el creixement nominal més elevat, veu reduït aquest increment real a un modest 7,3%. Lleida és un cas més sever, la inflació acumulada a la província de Lleida, que és la més alta de Catalunya, va absorbir pràcticament tot el creixement nominal i va deixar un increment corregit de només el 0,4% en vuit anys.

L'anàlisi per subperíodes permet identificar quan es produeix la divergència (vegeu Taula S3). Durant el període prepandèmic, totes les vegueries van experimentar un creixement real positiu, amb un procés de convergència clar, ja que les Terres de l'Ebre i l'Alt Pirineu i Aran van créixer molt per sobre de Barcelona. El xoc pandèmic de 2020 va ser transitori i selectiu, com ja s'ha vist anteriorment. En el darrer subperíode és on la inflació diferencial capgira el patró. Barcelona és l'única vegueria que creix de manera apreciable en termes reals, mentre que alguns territoris com Lleida, l'Alt Pirineu i Aran i Girona presenten un poder adquisitiu real el 2023 inferior al de 2020. Així doncs, la recuperació postpandèmica d'aquestes vegueries va ser completament absorbida per la inflació.

L'elevada magnitud d'aquest biaix de diferència entre creixement nominal i real es situa en valors al voltant de 20 punts percentuals a totes les vegueries, però no ho fa de manera uniforme. Aquesta asimetria castiga precisament les vegueries que mostraven un creixement nominal més robust, afectant l'erosió diferenciada del poder adquisitiu durant l'episodi inflacionari (García-Muniesa i Porcel, 2023).

El contrast entre l'evolució nominal i la real es fa especialment visible quan s'expressa en termes indexats (vegeu Figures 9a i 9b). La trajectòria ascendent sostinguda que s'observa en termes nominals desapareix completament quan s'expressa en termes reals. La majoria de vegueries oscil·len al voltant del nivell de 2015 durant tot el període, i l'any 2022 totes cauen per sota d'aquest nivell com a conseqüència directa de la inflació. Així doncs, bona part del creixement de la RFDB no va representar una millora efectiva del benestar material de les llars.

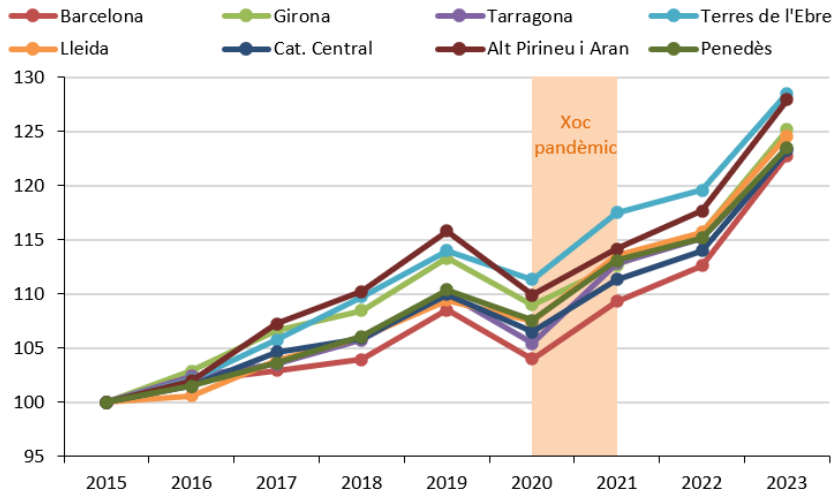

Figura 9a. Evolució de la RFDB per habitant per vegueries en índex nominal.
Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat (RFDB territorial) i INE (IPC provincial, base 2021=100).

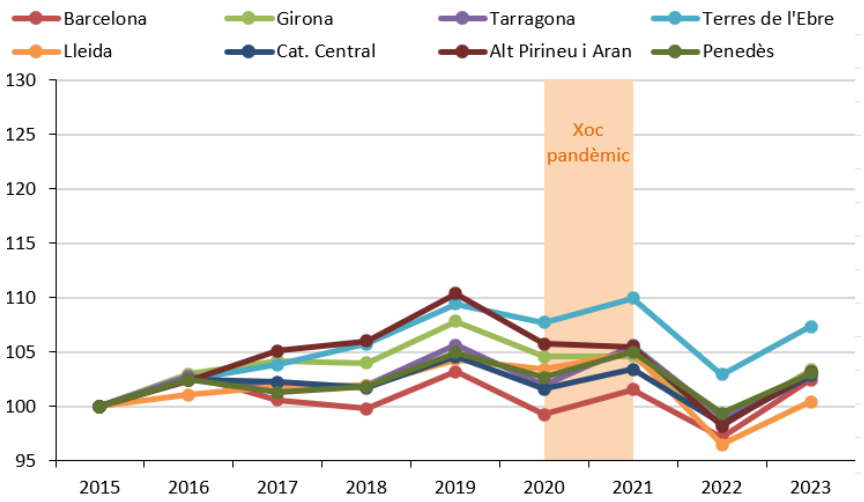

Figura 9b. Evolució de la RFDB per habitant per vegueries en índex real (2015=100).
Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat (RFDB territorial) i INE (IPC provincial, base 2021=100).

Per formalitzar aquesta anàlisi, s'ha calculat el coeficient de variació (CV en endavant) de la RFDB entre les vuit vegueries per a cada any, tant en termes nominals com reals. El CV és la mesura estàndard de sigma-convergència, on un valor descendent indica una reducció de la dispersió territorial (Barro i Sala-i-Martín, 1992). El patró que emergeix és certament revelador (vegeu Figura 10). Durant la primera fase, entre 2015 i 2021, el CV real es situa per sota del nominal, indicant que la convergència real era més pronunciada que la nominal. Però, a partir de 2021 arran del xoc inflacionari es reverteix abruptament el patró, ja que el CV real supera el nominal. Així doncs, gairebé tota la sigma-convergència real acumulada durant sis anys va quedar esborrada en dos anys d'inflació

diferencial (vegeu Figura 10). Això confirma, la fragilitat dels processos de convergència regional a l'estat espanyol (Apergis, Delgado i Suárez-Arbesú, 2025).

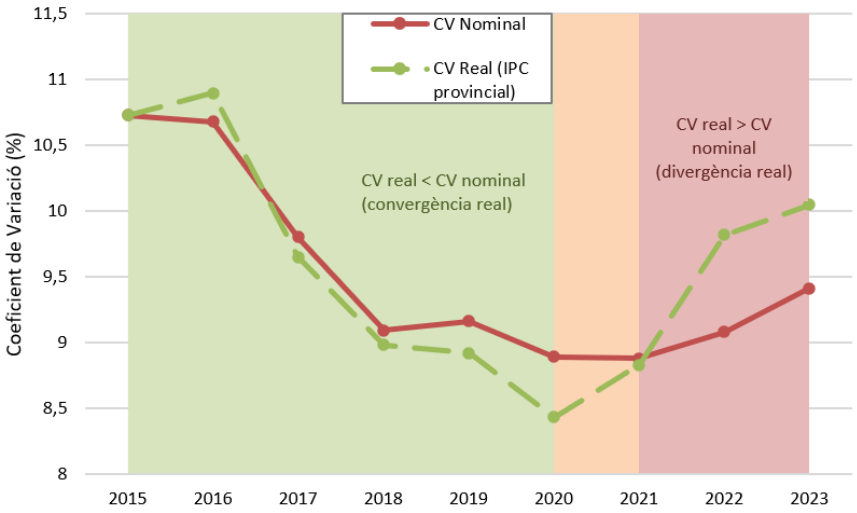

Figura 10. Sigma-convergència: coeficient de variació de la RFDB per habitant entre vegueries.

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat i INE (IPC provincial, base 2021=100).

L'anàlisi de la beta-convergència apunta en la mateixa direcció. La correlació entre el nivell inicial de renda l'any 2015 i el creixement acumulat és de r = −0,827 en termes nominals, però es debilita fins a r = −0,489 en termes reals (vegeu Figures 11a i 11b). Lleida destaca com a cas atípic: malgrat partir d'un nivell de renda mitjà-baix, el seu creixement real és pràcticament nul, a causa de la inflació acumulada a la província de Lleida. D'aquesta manera, la inflació provincial opera com un mecanisme de divergència territorial silenciós, castigant els territoris més allunyats de l'eix metropolità. Tot i això, cal destacar que tant el coeficient de variació com la correlació entre renda inicial i creixement es calculen sobre un conjunt reduït de vuit unitats territorials, i que una mostra tan petita dels valors són sensibles al comportament de casos individuals com el de la vegueria de Lleida. A aquesta limitació cal afegir-n'hi una de conceptual. L'IPC general no recull que les llars de renda baixa afrontin una inflació efectiva diferent de la mitjana, atès que l'habitatge, els subministraments i l'alimentació hi tenen un pes més elevat, components que precisament van encapçalar l'escalada de preus de 2021–2022. Per tant, la sèrie deflactada amb l'IPC general probablement infravalora l'erosió real del poder adquisitiu en la part baixa de la distribució, de manera que el deteriorament del benestar material dels col·lectius més vulnerables seria encara superior al que mostren aquestes xifres (García-Muniesa i Porcel, 2023).

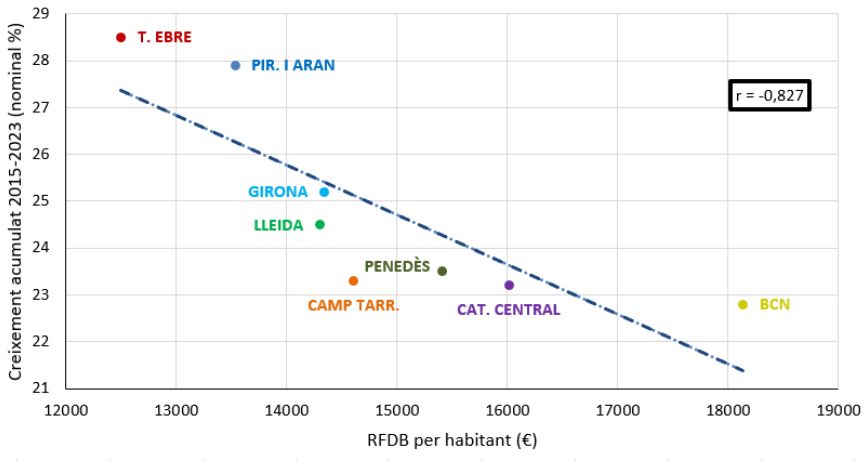

Figura 11a. Beta-convergència entre la RFDB inicial i el creixement acumulat entre 2015 i 2023 per vegueries en termes nominals.

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat i INE (IPC provincial, base 2021=100).

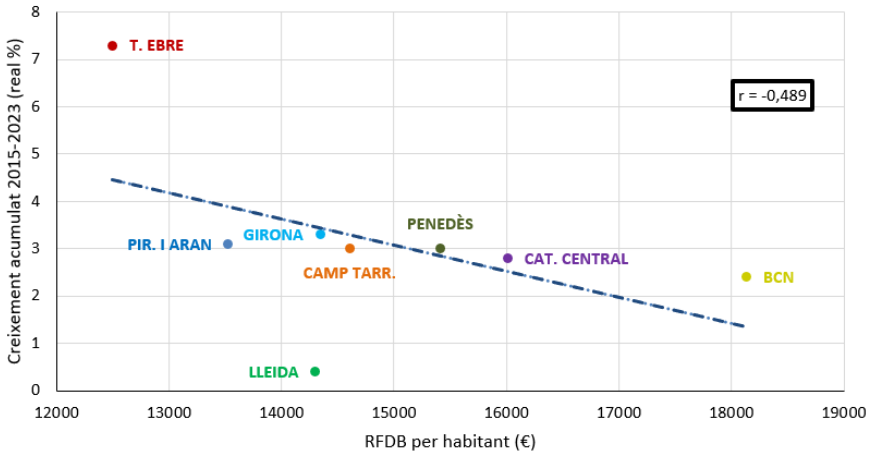

Figura 11b. Beta-convergència entre la RFDB inicial i el creixement acumulat entre 2015 i 2023 per vegueries en termes reals.

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat i INE (IPC provincial, base 2021=100).

En conjunt, la convergència nominal amaga que la reducció de les desigualtats territorials ha estat menys clara del que les xifres nominals indicaven, ja que l'episodi inflacionari ha actuat com un element de divergència castigant amb major força a les vegueries perifèriques. Aquesta constatació exposa que, igual que la millora del coeficient de Gini no es traduïa en una reducció equivalent de la taxa AROPE, la convergència nominal entre vegueries no implica una convergència real en termes de poder adquisitiu.

4.2. Desigualtat intramunicipal: el coeficient de Gini

Si l'apartat anterior analitza la renda absoluta entre vegueries, aquest se centra en com es distribueix la renda dins dels municipis de cada àmbit. Les dades de l'Atlas de Distribución de la Renta (INE) permeten calcular el coeficient de Gini per a 924 municipis catalans entre 2015 i 2023. L'agregació per vegueries mitjançant la mediana municipal mostra un indicador de desigualtat interna típica de cada àmbit, menys sensible als valors extrems que la mitjana, tot i que no capta la dispersió intramunicipal de la vegueria. Tanmateix, cal remarcar que aquesta mediana atribueix el mateix pes a cada municipi amb independència de la seva població. A més a més, les dades descriuen la desigualtat del municipi típic de cada vegueria i no la del resident típic, de manera que un municipi de poques centenes d'habitants hi compta igual que la ciutat de Barcelona.

4.2.1. Una reducció generalitzada i asimètrica

L'evolució de la mediana del coeficient de Gini municipal mostra una reducció generalitzada de la desigualtat intramunicipal a totes les vegueries entre 2015 i 2023, amb caigudes d'entre 2 i 4 punts percentuals (vegeu Taula S4 i Figura 12). Aquesta tendència confirma que la millora dels indicadors agregats en termes generals a escala catalana no és resultat de l'agregació estadística, ja que la reducció de la desigualtat es reprodueix de manera consistent a escala municipal dins de cada àmbit territorial.

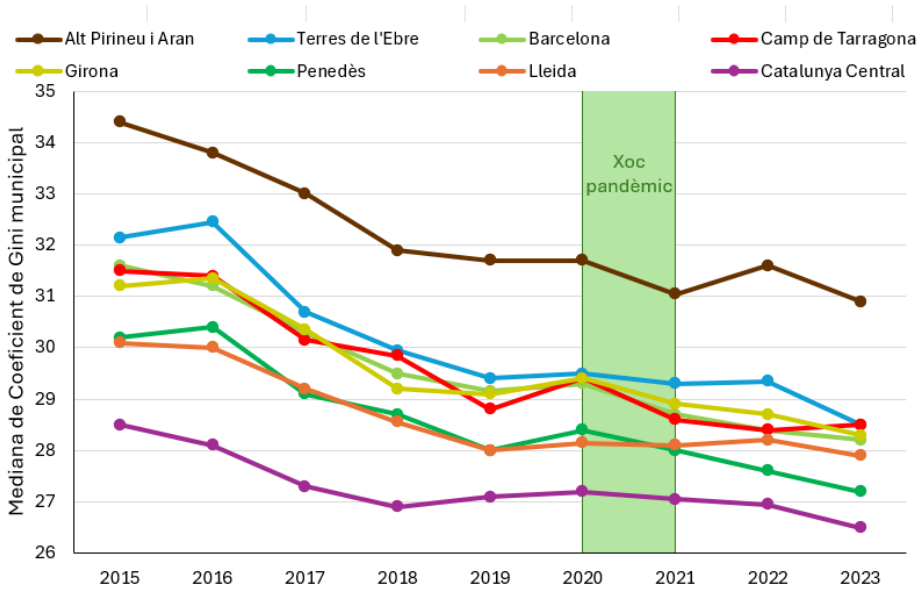

Figura 12. Evolució de la mediana del coeficient de Gini municipal per vegueries entre 2015 i 2023.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atlas de Distribución de la Renta (INE).

Tot i així, la reducció no ha estat homogènia. Les vegueries que partien de nivells de desigualtat més elevats han tendit a reduir-la en major mesura, com les Terres de l'Ebre i l'Alt Pirineu i Aran. Mentre que la Catalunya Central i Lleida presenten reduccions més moderades tot i partir de nivells més baixos. D'aquesta manera, s'observa un procés de convergència en la desigualtat intramunicipal entre vegueries, en paral·lel a la convergència nominal de la renda descrita a l'apartat anterior. Aquesta dinàmica suggereix que els territoris amb una desigualtat històricament més marcada s'han beneficiat en major grau de la millora distributiva durant el període.

4.2.2. L'Alt Pirineu i Aran, la desigualtat persistent dels territoris turístics

Malgrat la millora distributiva general, l'Alt Pirineu i Aran es manté sistemàticament com la vegueria amb major desigualtat intramunicipal durant tot el període. Aquesta posició persistent s'explica per l'heterogeneïtat d'ingressos pròpia dels territoris turístics de muntanya, on conviuen residents amb rendes modestes, treballadors estacionals del sector turístic i propietaris de segones residències. Aquest fenomen de "gentrificació alpina" converteix el paisatge en font d'atracció poblacional i capital metropolità cap a determinats municipis, ampliant les diferències de renda internes i consolidant una asimetria territorial entre les valls turístiques i la resta del territori de muntanya (Perlik, 2019).

Aquesta dinàmica es tradueix en una dispersió interna molt superior a la d'altres vegueries. La comparació del conjunt de vegueries mostra que l'Alt Pirineu i Aran no només presenta la mediana més elevada, sinó també la distribució municipal més heterogènia, amb una caixa interquartílica més ampla i valors atípics més extrems que la resta (vegeu Figura 13). Alguns municipis de la Cerdanya vinculats al mercat de segones residències de luxe, com Das (79,4%) o Bolvir (77,8%), presenten valors de coeficient de Gini més elevats, 44,2 i 42,8 respectivament. Mentre que municipis amb una presència molt menor de segona residència, com Bassella (29,9%), presenten nivells de coeficient de Gini menors, 22,9 (Idescat, 2026b; INE). L'impacte de la pandèmia sobre la desigualtat intramunicipal d'aquest àmbit va ser, en canvi, sorprenentment moderat. La mediana es va mantenir estable malgrat que la RFDB va caure un 5,1%, la més intensa de totes les vegueries. Aquesta dinàmica suggereix que la caiguda de la renda va afectar de manera relativament simètrica el conjunt de la població, ja que el xoc turístic va perjudicar tant els treballadors estacionals com els empresaris del sector. Aquest fenomen es diferencia del patró selectiu observat en altres àmbits, on el xoc va recaure desproporcionadament sobre les rendes baixes (Blundell et al., 2020). La forta dependència d'aquesta vegueria del turisme de neu i de muntanya explica la magnitud del xoc i el transversal abast del xoc (Arbulú et al., 2021).

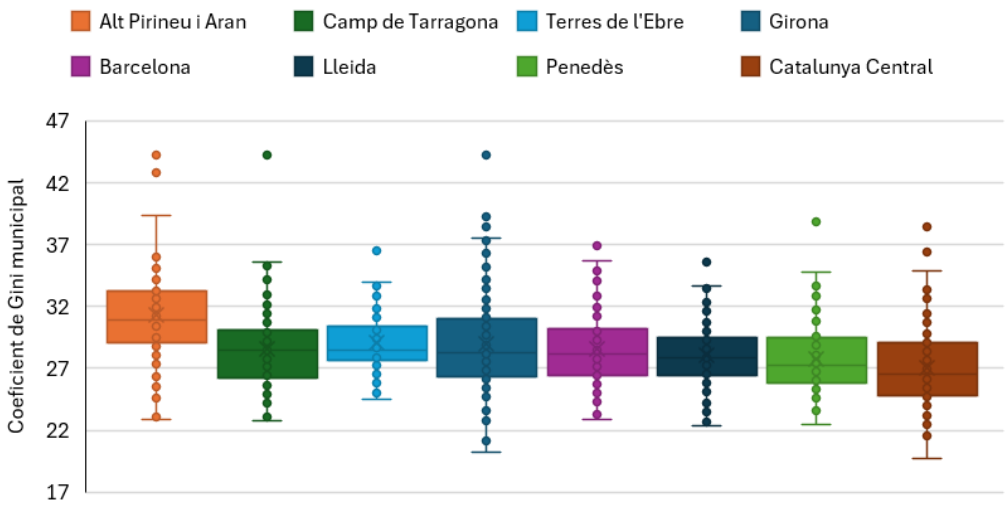

Figura 13. Distribució del coeficient de Gini municipal per vegueria l'any 2023.
Nota: Cada caixa representa el rang interquartílic (entre primer i tercer quartil) i la línia interior la mediana. Els bigotis s'estenen fins a 1,5 vegades el rang interquartílic; els punts indiquen els municipis amb valors atípics.
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atlas de Distribución de la Renta (INE).

4.2.3. L'impacte pandèmic sobre la desigualtat municipal

L'efecte del xoc sanitari sobre la desigualtat intramunicipal va ser transitori, però amb diferències territorials marcades. El Camp de Tarragona va registrar l'augment més notable de la mediana entre 2019 i 2020, seguit del Penedès i de Girona, mentre que la resta de vegueries van mantenir la desigualtat pràcticament estable (vegeu Figura 13). L'increment al Camp de Tarragona és significatiu, ja que suggereix que el xoc va afectar de manera selectiva les rendes més baixes. En aquest territori, on la indústria química concentra una part molt important del VAB comarcal (Idescat, s.d.b), el xoc va ser desigual. La indústria química va mantenir l'activitat com a sector essencial durant els confinaments, mentre que els serveis presencials i el turisme costaner, amb ocupacions de menor qualificació, van quedar més exposats a les restriccions sanitàries (Blundell et al., 2020).

La distribució desigual de la capacitat de teletreballar, explica el comportament del conjunt de vegueries, on les ocupacions directives i professionals van poder mantenir l'activitat a distància, mentre que els serveis presencials de baixa qualificació van quedar més exposats al xoc (Jerbashian i Vilalta-Bufí, 2025). A partir de 2021, però, totes les vegueries van reprendre la tendència descendent i arribant el 2023 a valors mínims de la sèrie i convertint la pandèmia com un episodi transitori.

4.2.4. La dispersió intravegueria: una anàlisi interquartílica

L'anàlisi de la mediana pot amagar diferències rellevants entre municipis d'una mateixa vegueria. L'evolució del rang interquartílic permet mostrar si la millora distributiva ha estat homogènia internament o al contrari ha evolucionat amb una dispersió persistent (vegeu Figura 14).

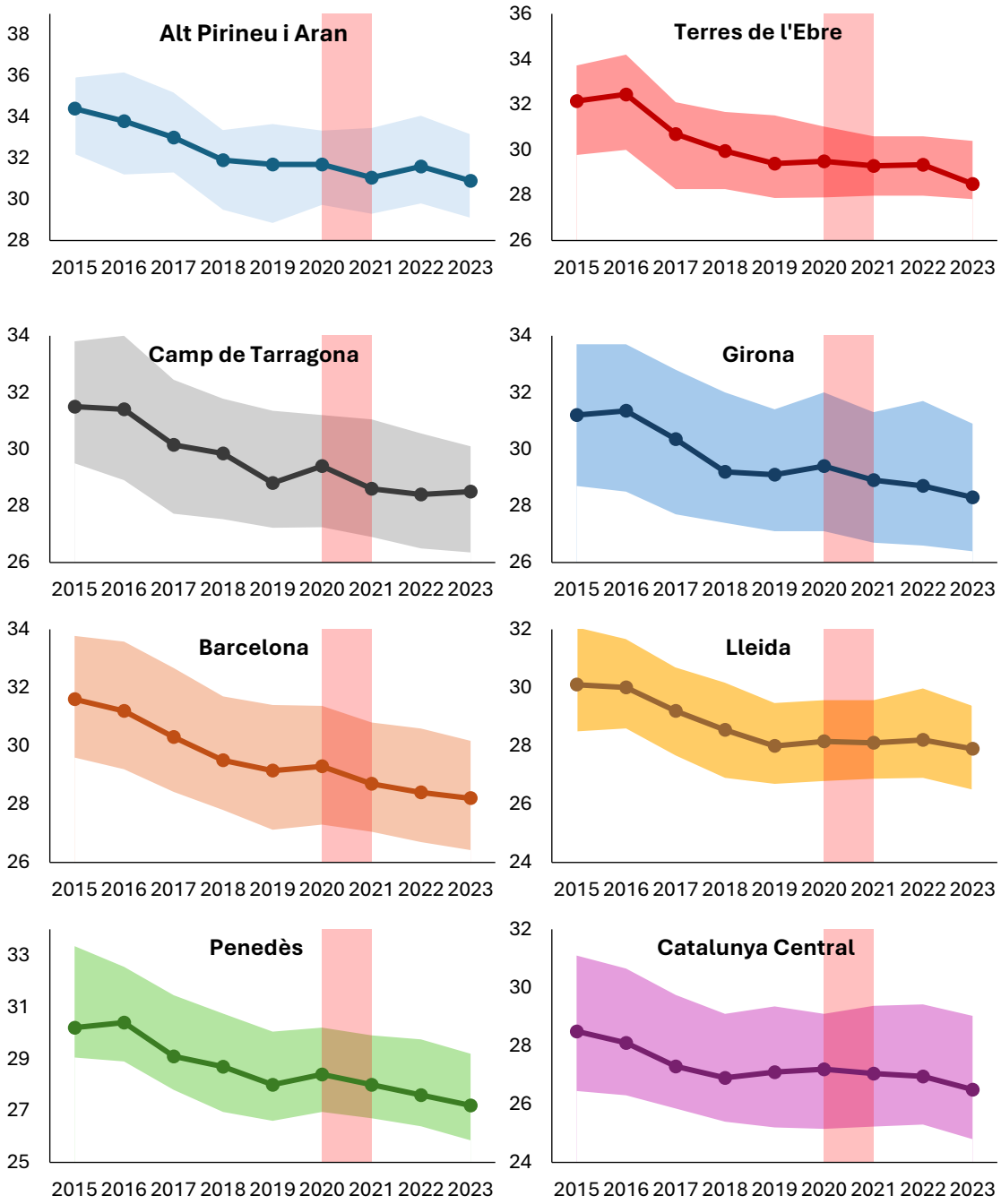

Figura 14. Coeficient de Gini municipal per vegueries, mediana i el rang interquartílic (Q1–Q3) entre 2015 i 2023.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atlas de Distribución de la Renta (INE). L'àrea ombrejada mostra el rang interquartílic i la línia mostra la mediana.

L'anàlisi revela que la convergència no ha estat únicament un desplaçament de la distribució cap a nivells de desigualtat més baixos, sinó que també ha mostrat una compressió de les diferències internes en la majoria de vegueries (vegeu Taula 1). Aquesta compressió és especialment notable a les Terres de l'Ebre, el Penedès i a Lleida, fet que indica una millora distributiva més homogènia entre els seus municipis. En contrast, l'Alt Pirineu i Aran és l'única vegueria on la dispersió interna ha augmentat, evidenciant que la reducció de la desigualtat no ha beneficiat tots els seus municipis per igual, a causa de la diferent exposició al cicle turístic (Arbulú et al., 2021; Perlik, 2019).

Vegueria	Rang interquartílic (%) 2015	Rang interquartílic (%) 2023	Variació (%)
Terres de l'Ebre	4,0	2,6	−1,4
Penedès	4,3	3,3	−1,0
Lleida	3,6	2,9	−0,7
Girona	5,0	4,5	−0,5
Catalunya Central	4,7	4,2	−0,5
Camp de Tarragona	4,3	3,8	−0,5
Barcelona	4,1	3,8	−0,3
Alt Pirineu i Aran	3,8	4,1	+0,3

Taula 1. Rang interquartílic del coeficient de Gini municipal per vegueria en termes percentuals el 2015 i el 2023 i la variació.
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atlas de Distribución de la Renta (INE).

El cas de la vegueria de Barcelona resulta significatiu, ja que mostra la diversitat interna dels àmbits metropolitans. Dins d'un mateix àmbit conviuen municipis residencials de renda alta, com Sant Cugat del Vallès, amb una desigualtat interna elevada (coeficient de Gini de 34,5 el 2023), amb municipis socialment més homogenis, com Badia del Vallès (coeficient de Gini de 23,3 el 2023) amb una desigualtat interna molt menor. Aquesta heterogeneïtat reflecteix la segregació residencial pròpia de les grans aglomeracions urbanes, on els guanys de productivitat de les àrees denses tendeixen a beneficiar els treballadors més qualificats, mentre que els menys qualificats queden més exposats a la precarietat i als costos creixents de l'habitatge (Puga, 2010; Porcel i Antón-Alonso, 2021).

4.3. La Ràtio S80/S20: la distància entre els extrems de la distribució

Anteriorment, s'ha mostrat que el coeficient de Gini i la ràtio S80/S20 seguien un patró temporal paral·lel a escala general catalana. Però a escala intramunicipal, la ràtio S80/S20 aporta certa rellevància, ja que mesura específicament la distància entre el 20% més ric i el 20% més pobre dins de cada municipi i, per tant, és més sensible als canvis en la posició relativa dels extrems de la distribució. També cal destacar abans

d'interpretar els valors, que la ràtio S80/S20 calculada a escala municipal a partir de l'Atlas de Distribución de la Renta no és directament comparable amb la ràtio agregada de Catalunya presentada a l'apartat 3. Els valors municipals (entorn de 2,3–2,9) són sensiblement inferiors als agregats (entorn de 5–6) perquè mesuren la distància entre extrems dins de cada municipi, on la població és més homogènia, mentre que la ràtio catalana recull la dispersió del conjunt del territori. Per tant, l'interès d'aquest indicador rau en la seva evolució i en les diferències entre vegueries, i no en el seu nivell absolut comparat amb les xifres agregades.

L'evolució de la ràtio S80/S20 confirma els patrons observats amb el coeficient de Gini, però es pot observar que la seva reducció ha estat menys pronunciada, especialment a les vegueries amb rendes més baixes (vegeu Figura 15 i Taula 2). Això indica que la millora distributiva s'ha concentrat en els trams centrals de la distribució, mentre que la distància entre els extrems de la població s'ha reduït de manera més limitada. Des d'una perspectiva territorial, aquesta trajectòria és comú a totes les vegueries, a diferència del coeficient de Gini o de la RFDB que mostraven divergències territorials entre les vegueries respecte als indicadors agregats. La dinàmica de la ràtio S80/S20 a escala municipal mostra que les llars dels quintils inferiors es recuperen amb més lentitud dels xocs distributius, una pauta vinculada a la persistència de les privacions materials fins i tot en contextos de millora dels indicadors relatius (García-Muniesa i Porcel, 2023).

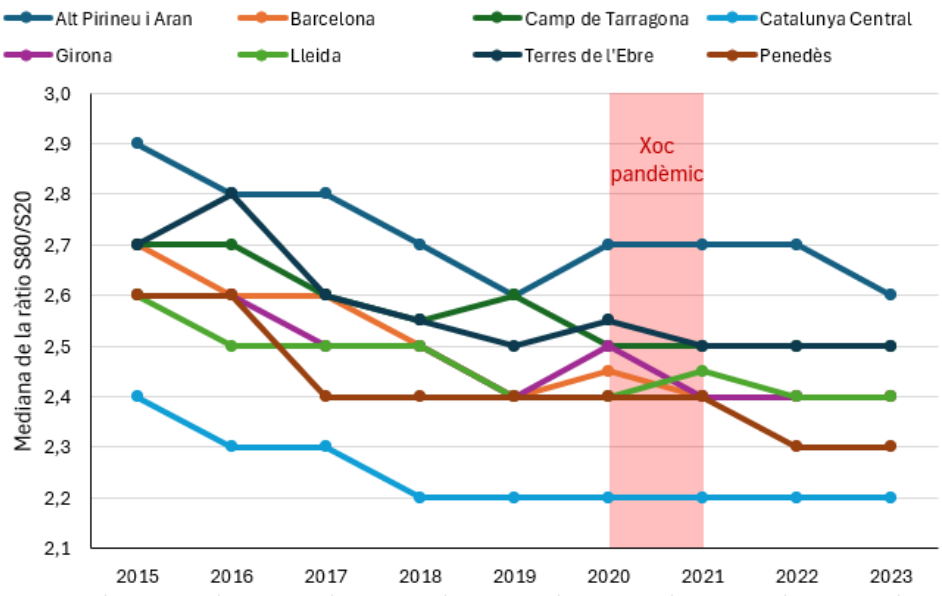

Figura 15. Evolució de la mediana de la ràtio S80/S20 municipal per vegueries entre 2015 i 2023.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atlas de Distribución de la Renta (INE).

Vegueria	2015	2023	Δ 2015 - 2023
Alt Pirineu i Aran	2,90	2,60	−0,30
Camp de Tarragona	2,70	2,50	−0,20
Terres de l'Ebre	2,70	2,50	−0,20
Barcelona	2,70	2,40	−0,30
Girona	2,60	2,40	−0,20
Lleida	2,60	2,40	−0,20
Penedès	2,60	2,30	−0,30
Catalunya Central	2,40	2,20	−0,20

Taula 2. Mediana de la ràtio S80/S20 municipal per vegueria el 2015 i 2023 i la variació en aquest període.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atlas de Distribución de la Renta (INE).

L'Alt Pirineu i Aran també presenta la ràtio més elevada de totes les vegueries, mentre que Catalunya Central manté la més baixa. La pandèmia va produir repunts puntuals a Girona i a l'Alt Pirineu, reflectint el deteriorament selectiu de les rendes baixes en els àmbits amb major pes del turisme, mentre que a Catalunya Central, Lleida i el Penedès la ràtio va romandre estable durant el xoc, en coherència amb la menor caiguda de la renda en aquests territoris.

L'anàlisi de la dispersió interna matisa aquesta lectura (vegeu Figura 16). Entre 2015 i 2023, l'amplada interquartílica de la ràtio S80/S20 s'ha reduït a gairebé totes les vegueries, és a dir, els municipis d'una mateixa zona han tendit a assemblar-se més en la distància entre els seus extrems. Les compressions més intensa s'observen a l'Alt Pirineu i Aran i a les Terres de l'Ebre, que partien de la dispersió més elevada, mentre que a Lleida i al Penedès l'amplada no es redueix. Aquest procés d'homogeneïtzació interna en els extrems conviu amb el manteniment de les diferències de nivell entre àmbits, on l'Alt Pirineu i Aran, tot i comprimir-se internament, continua presentant el valor de la mediana de la ràtio S80/S20 més elevat.

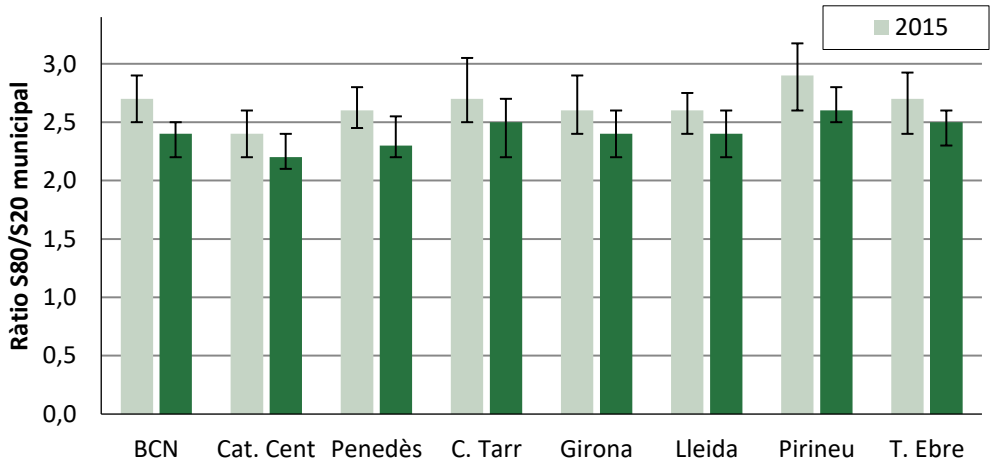

Figura 16. Mediana i rang interquartílic de la ràtio S80/S20 per vegueries, el 2015 i el 2023.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atlas de Distribución de la Renta (INE).

4.4. Síntesi: tipologia territorial i diferent vulnerabilitat

L'anàlisi per vegueries permet integrar les tres dimensions estudiades, la renda absoluta, la desigualtat intramunicipal a través del coeficient de Gini i la distància entre els extrems de la distribució amb la ràtio S80/S20, no és representatiu de la jerarquia territorial. Llegides de manera conjunta, aquestes dimensions no segueixen un comportament paral·lel (vegeu Figura 17), ja que territoris amb nivells de renda semblants presenten graus de desigualtat intramunicipal diferents. Aquesta manca d'alineació indica que el factor que determina el comportament distributiu de cada àmbit no és el seu nivell de renda, sinó la seva estructura productiva. A partir d'aquest criteri es poden distingir cinc perfils territorials.

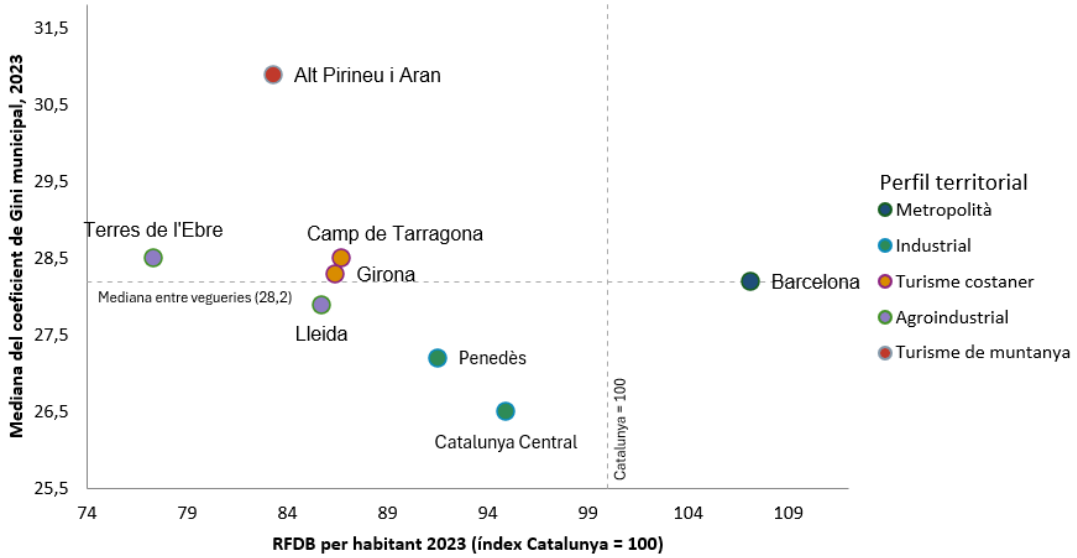

Figura 17. Tipologia territorial de les vegueries, la renda relativa respecte Catalunya i la desigualtat intramunicipal l'any 2023. Les línies de referència indiquen la mitjana catalana de renda (índex = 100) i la mediana de la desigualtat entre vegueries.
Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat (RFDB territorial) i de l'Atlas de Distribución de la Renta (INE).

El primer perfil, estrictament metropolità, correspon a la vegueria de Barcelona, l'única que supera la mitjana catalana de renda i que combina aquest nivell elevat amb una desigualtat intramunicipal considerable. Aquesta dualitat és representativa de les grans aglomeracions, on la concentració de l'activitat afavoreix els treballadors més qualificats alhora que hi reprodueix una segregació residencial marcada entre municipis d'alta renda i municipis vulnerables (Puga, 2010; Porcel i Antón-Alonso, 2021). La seva estructura de serveis diversificats explica també una recuperació ràpida del xoc del 2020, sostinguda per la capacitat de teletreball de les ocupacions professionals (Jerbashian i Vilalta-Bufí, 2025).

El segon perfil, industrial i diversificat, agrupa les vegueries de la Catalunya Central i el Penedès. Amb rendes situades a l'entorn de la mitjana catalana, són les vegueries amb la desigualtat intramunicipal més lleugera del país i les que van absorbir amb menys intensitat el xoc pandèmic. El pes de la indústria manufacturera i de les activitats logístiques, poc dependents del contacte presencial, permet explicar tant l'homogeneïtat de la seva distribució interna com la seva resiliència davant de les restriccions (Romero, Sosa i Serrano, 2021).

El tercer perfil, vinculat al turisme costaner, comprèn Girona i el Camp de Tarragona. Tots dos àmbits, amb rendes inferiors a la mitjana i una desigualtat intramunicipal elevada, van registrar un impacte pandèmic considerable, coherent amb l'exposició del sector turístic a les restriccions de mobilitat. El cas del Camp de Tarragona és il·lustratiu de la dualitat productiva d'aquests territoris. Per una banda, la indústria petroquímica va mantenir l'activitat i, per l'altra banda, conviu amb uns serveis presencials de baixa qualificació que la van perdre, de manera que el xoc va recaure de manera desigual sobre la població (Blundell et al., 2020). En tots dos àmbits, a més, la distància entre els extrems de la distribució es va reduir més lentament que en les vegueries de perfil industrial, mostrant una vulnerabilitat persistent en els trams de renda més baixos.

El quart perfil, caracteritzat per l'agroindústria i perifèria, integra les Terres de l'Ebre i Lleida. Tot i partir de les rendes més baixes del país, van ser els territoris menys afectats per la pandèmia, gràcies al pes d'un sector primari i agroindustrial poc sensible a les restriccions sanitàries. Tot i així, aquesta aparent convergència va ser erosionada per la inflació diferencial, particularment intensa a la província de Lleida, limitant el creixement nominal d'aquests territoris. D'aquesta manera, compleixen les característiques de territoris que no importen, resilients davant del xoc immediat, però penalitzats per una divergència inflacionària (Rodríguez-Pose, 2018).

El cinquè perfil, el del turisme de muntanya representat per l'Alt Pirineu i Aran. Malgrat comptar amb una renda baixa, és la vegueria amb la desigualtat intramunicipal més elevada i l'única on aquesta s'eixampla internament al llarg del període, segons el rang interquartílic del coeficient de Gini. Aquesta heterogeneïtat respon a una economia estacional que combina ingressos elevats per a una part de la població amb una precarietat marcada per a la resta (Arbulú et al., 2021; Perlik, 2019). De manera destacable, la caiguda de renda més intensa de totes les vegueries no va correspondre's en un augment de la desigualtat distributiva, perquè el xoc turístic va afectar de manera transversal el conjunt dels residents.

En conjunt, aquesta classificació mostra que el comportament de la millora distributiva detectada a escala catalana es reprodueix a totes les vegueries i no és fruit de l'agregació estadística, sinó que es reprodueix el patró a escala municipal dins de cada àmbit. En segon lloc, la pandèmia no va alterar l'estructura territorial de la renda, les forces d'aglomeració (Krugman, 1991; Duranton i Puga, 2004; Iammarino, Rodríguez-Pose i Storper, 2019) continuen operant com a determinants a llarg termini i el xoc va tenir un caràcter transitori. En tercer lloc, malgrat la convergència nominal entre vegueries, les distàncies absolutes es mantenen substancials i persisteixen vulnerabilitats diferenciades, fortament vinculades a l'estructura productiva de cada territori. En darrer lloc, la ràtio S80/S20 es redueix de manera més lenta que el coeficient de Gini a totes les vegueries, indicant que la millora ha beneficiat més els trams centrals de la distribució que els quintils extrems, de la mateixa manera que la taxa AROPE a escala catalana persistia malgrat la reducció del Gini. La desigualtat a Catalunya continua sent a la vegada un fenomen social i territorial (Duro, 2000).

5. Impacte de la COVID-19 sobre els col·lectius vulnerables

L'anàlisi agregada i territorial han mostrat que la millora de la desigualtat relativa, mesurada pel coeficient de Gini i la ràtio S80/S20, conviu amb una persistència de la pobresa multidimensional, captada per la taxa AROPE. No obstant això, tant els indicadors agregats com les mitjanes territorials poden ocultar qui suporta efectivament aquesta vulnerabilitat persistent. Històricament, s'ha demostrat que els xocs econòmics amplifiquen les vulnerabilitats preexistents i que la recuperació posterior tendeix a beneficiar primer als col·lectius amb més recursos i amb una inserció laboral més estable (Narayan et al., 2022; Blundell et al., 2020).

L'indicador de referència d'aquest apartat és la taxa AROPE, perquè és capaç de captar totes les dimensions de la vulnerabilitat que la pandèmia va afectar simultàniament, com la renda, la intensitat laboral de la llar i la privació material i social. Les dades procedeixen de les macromagnituds de base de dades d'Idescat de l'ECV en la sèrie de la taxa AROPE – Estratègia UE 2020. Així mateix, cal advertir que la desagregació per col·lectius redueix la mida mostral i, per tant, incrementa la variabilitat de les estimacions, de manera que l'interès recau més en les distàncies relatives i en les tendències que en els valors puntuals de cada any.

5.1. Una visió de conjunt: posició relativa i evolució del risc

Les dades més recents permeten ordenar els col·lectius segons el seu risc . Cal destacar que les distàncies respecte de la mitjana catalana són considerables. Per una banda, a dalt de tot se situen les persones aturades i la població estrangera, amb taxes que dupliquen la mitjana catalana, i, més lleugerament, els menors i les llars amb fills. En contraposició, la població ocupada i la població espanyola es situen clarament per sota de la taxa general. D'aquesta jerarquia es poden extreure alguns dels determinants estructurals de la desigualtat a Espanya, on la relació amb el mercat de treball, l'origen i la composició de la llar concentren el risc en perfils molt específics (Anghel et al., 2024)

Però aquesta imatge fixa, amaga dinàmiques que només es veuen amb perspectiva temporal (vegeu Figura 18). L'evolució de la taxa AROPE revela tres principals ritmes diferents. El primer és el dels col·lectius protegits, persones ocupades i població espanyola, amb taxes relativament estables, sent la referència inferior del sistema. El segon és certa vulnerabilitat cíclica, pròpia de les persones aturades i de la població estrangera, parteixen de nivells alts que milloren en èpoques d'expansió i empitjoren en recessió, sobretot per l'element central de l'ocupació. L'últim, és la vulnerabilitat estructural dels menors i llars amb fills, agreujat malgrat la millora general.

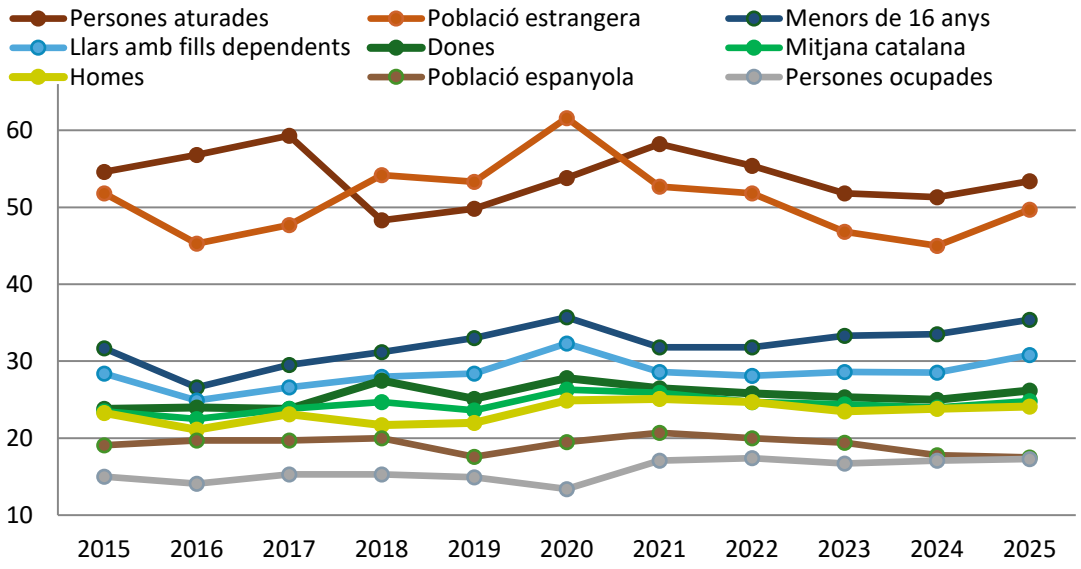

Figura 18. Evolució de la taxa AROPE (%) per col·lectius a Catalunya, 2015–2025.
Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat (Enquesta de condicions de vida; taxa AROPE - Objectiu UE 2020). Nacionalitat i activitat es calculen per la població >15 anys.

5.2. Edat: la pobresa infantil persistent

L'edat és un dels determinants més estables del risc, i són els més joves els qui hi estan més exposats. Els menors tenen la taxa AROPE més alta de tots els grups d'edat i empitjoren de manera sostinguda. Viure en una llar amb fills és un factor d'empobriment que la recuperació ha accentuat. Aquesta situació es pot explicar pel disseny del sistema de protecció social espanyol, centrat en les pensions i les prestacions contributives. Així doncs, aquest sistema beneficia aquells amb una carrera laboral llarga, és a dir els de més edat (Ferrera, 1996; Marí-Klose i Moreno-Fuentes, 2013).

D'aquesta manera, les llars amb fills tenen més risc de perdre ingressos en les recessions (Bárcena-Martín i Cantó, 2020), i la privació en la infància tendeix a perpetuar-se en l'edat adulta (UNICEF, 2025). La seva magnitud situa la infància al centre de l'agenda social, tal com reconeix l'estratègia pública per combatre-la (Departament de Drets Socials i Inclusió, 2025).

5.3. Nacionalitat: l'escletxa de la població estrangera

La nacionalitat obre una de les fractures més grans. La taxa AROPE de la població estrangera supera àmpliament la de la població espanyola i la seva evolució és l'exemple més clar del patró cíclic. La taxa AROPE baixa en els anys de recuperació i augmenta quan el context es complica, arribant a desfer ràpidament la millora. A més a més, aquesta sensibilitat al cicle s'hi suma una escletxa estructural i anterior a la pandèmia,

on la pobresa de la població estrangera multiplica la de la nascuda al país (García-Muniesa i Porcel, 2023).

Aquesta escletxa enllaça amb els altres eixos. D'una banda, la població estrangera es concentra en els sectors més exposats al xoc, com hostaleria, agricultura o construcció, marcats per la temporalitat, els salaris baixos i una escassa capacitat de teletreball (Soto-Alvarado et al., 2024; Úbeda et al., 2025); mostrant el fort component cíclic de la seva taxa. De l'altra banda, el caràcter contributiu de les prestacions penalitza les trajectòries laborals més curtes o intermitents i els qui no compleixen els requisits de residència (Marí-Klose i Moreno-Fuentes, 2013). La vulnerabilitat, doncs, no ve de l'origen, sinó de la posició subordinada que aquest comporta al mercat laboral i en l'accés a la protecció.

A més a més, el risc no és homogeni dins del col·lectiu. Un exemple és el cas de la població gitana va afrontar la crisi des d'una posició especialment precària en habitatge, ocupació i accés als serveis (Khalfaoui et al., 2024). En conjunt, la població immigrant presenta de manera sistemàtica pitjors indicadors de benestar, malgrat la seva aportació a l'ocupació i la productivitat (González Enríquez, 2024) aprofundint en la desigualtat que la pandèmia va fer més severa.

5.4. Gènere: una escletxa que travessa els altres eixos

La dimensió de gènere completa el mapa de vulnerabilitats. La taxa AROPE femenina se situa al voltant de 2,5 i 3 punts per sobre de la masculina al llarg de la sèrie, una distància que es manté durant la pandèmia. Aquesta escletxa no respon a un únic factor, sinó a la intersecció amb els eixos ja analitzats. La distància, que es manté durant la pandèmia, s'eixampla en la recuperació, fins als 3,1 punts el 2023 la més alta des del 2020 (Idescat, 2026a). D'una banda, les dones concentren una part desproporcionada de l'ocupació a temps parcial i de les interrupcions de carrera vinculades a les cures, trajectòries que el caràcter contributiu de la protecció social penalitza (Marí-Klose i Moreno-Fuentes, 2013). De l'altra, les llars monoparentals, majoritàriament encapçalades per dones, figuren entre les de major risc de pobresa i van quedar especialment exposades a la pèrdua d'ingressos i a la sobrecàrrega de cures durant els confinaments. D'aquesta manera l'escletxa de gènere no és un eix paral·lel als anteriors, sinó que els travessa: és més intensa entre la població jove, d'origen estranger i ocupada en feines no teletreballables.

5.5. Situació laboral i capacitat de teletreball

La relació amb l'activitat és el factor que discrimina amb més claredat la vulnerabilitat. La taxa de les persones ocupades es manté gairebé immutable i fa de terra de la

distribució, mentre que la de les aturades és la més alta i la més volàtil. Ara bé, tenir feina no garanteix estar fora del risc. La pobresa laboral, ja present abans de la pandèmia (Eurostat, 2020), reflecteix un mercat de treball dual, amb molta temporalitat i inestabilitat (Verd et al., 2024); a Catalunya afecta sobretot l'agricultura i els serveis domèstics (Oxfam Intermón, 2024). No compta només tenir feina, sinó la seva qualitat (Anghel et al., 2024).

Durant la pandèmia, el factor que va diferenciar la vulnerabilitat dins de la població ocupada no va ser només el tipus de contracte, sinó la possibilitat de continuar treballant a distància. Com que les restriccions afectaven sobretot l'activitat presencial, la capacitat de teletreballar va esdevenir la línia divisòria entre els treballadors que van poder protegir els seus ingressos i els que hi van quedar exposats.

D'aquesta manera, es mostra que el treball a distància es va concentrar en les ocupacions d'alta qualificació (Jerbashian i Vilalta-Bufí, 2025) mentre que és gairebé inexistent en les feines manuals. Així doncs, el cost de les restriccions va recaure sobre els treballadors de menys qualificació, com la població jove i estrangera que va eixamplar la desigualtat de renda (Bonacini, Gallo i Scicchitano, 2021).

5.6. Síntesi, la intersecció de les vulnerabilitats

En conclusió, els tres eixos analitzats, edat, origen i gènere, són un sistema de desavantatges que se solapen. Aquests col·lectius comparteixen un mateix mecanisme de fons, amb un biaix contributiu de la protecció social, que empara aquells que tenen trajectòries laborals estables i desprotegeix els qui tenen una inserció laboral dèbil i intermitent. Els infants, que depenen de la feina dels pares; la població estrangera, concentrada en sectors precaris; i els treballadors temporals i aturats.

A més a més, aquests eixos solen concentrar-se en les mateixes persones. Un treballador jove, estranger i ocupat en un sector presencial no teletreballable acumula els tres factors alhora, de manera que la seva exposició supera la suma de cada eix per separat. Aquesta lògica interseccional, en què les desigualtats es reforcen mútuament durant les crisis, explica l'impacte desproporcionat sobre determinats col·lectius, que és més sever en les crisis (Musolino et al., 2025; Koenig, Mandl i Reisenbauer, 2025).

Davant d'aquesta situació, cal analitzar fins a quin punt les polítiques públiques i les transferències van poder contenir aquest impacte i reduir les bretxes entre col·lectius.

6. Paper de les polítiques públiques i les transferències socials

La capacitat de les polítiques públiques per reduir la desigualtat i la pobresa ha estat un element central en l'anàlisi dels sistemes de benestar europeus. L'eficàcia de les transferències socials depèn fonamentalment de tres factors. En primer lloc, la cobertura, és a dir, la proporció de població elegible que rep efectivament la prestació. Seguidament, la generositat, si la quantia és suficient per superar el llindar de pobresa. I, finalment, l'accessibilitat, la facilitat administrativa i dels tràmits. La manca de qualsevol d'aquests elements genera el fenomen del *non-take-up*, és a dir, la no-sol·licitud de prestacions per part de persones que hi tindrien dret (Puyuelo-Estrada i Gentile, 2025).

En el cas espanyol, el sistema de protecció social s'ha caracteritzat històricament per un predomini de prestacions contributives vinculades a la trajectòria laboral prèvia, cosa que ha generat una diferència marcada entre treballadors amb trajectòries estables i col·lectius amb insercions més febles, com els joves, les dones amb interrupcions professionals o els treballadors temporals (Marí-Klose i Moreno-Fuentes, 2013; Moreno, 2011). A aquest biaix s'hi afegeix el caràcter descentralitzat de bona part de les polítiques socials, on les comunitats autònomes tenen un paper rellevant com a resposta dels nous riscos socials (Moreno, 2011). De fet, abans de la pandèmia Espanya era un dels pocs estats membres de la Unió Europea sense una prestació estatal de renda mínima garantida a escala estatal. D'aquesta manera, l'última xarxa de protecció per a les llars en situació de pobresa depenia exclusivament de les rendes mínimes autonòmiques, implantades progressivament des de l'aprovació de la renda mínima del País Basc l'any 1989 (Puyuelo-Estrada i Gentile, 2025). En aquest context, la capacitat redistributiva del sistema públic espanyol, tot i ser rellevant, es mantenia inferior a països del centre i del nord d'Europa (Anghel et al., 2024). A aquesta limitació estructural s'hi va afegir l'efecte de les polítiques d'austeritat posteriors a la crisi de 2008, que van comportar retallades en programes de protecció social adreçats als nous riscos socials, mentre es mantenien les prestacions contributives tradicionals (Marí-Klose i Moreno-Fuentes, 2013, p. 484–486).

6.1. Resposta pública a la pandèmia: l'Escut Social

Davant d'aquest marc institucional, la crisi sanitària va actuar com a impuls d'una resposta pública sense precedents, articulada en el conjunt de mesures conegudes com l'"Escut Social". Entre aquestes, els expedients de regulació temporal d'ocupació (ERTO en endavant) van tenir un paper destacat. A diferència de la crisi de 2008, en què l'ajust es va produir mitjançant la destrucció massiva d'ocupació, els ERTO van permetre

suspendre o reduir temporalment els contractes de treball sense extingir la relació laboral, de manera que l'administració contribuïa a mantenir l'estabilitat del mercat laboral tot just garantint una prestació econòmica als treballadors afectats. Aquest mecanisme, inspirat en el model alemany de Kurzarbeit (Menéndez, 2020, p. 75), va arribar a cobrir més de 3,5 milions de treballadors a Espanya en les setmanes posteriors a la declaració de l'estat d'alarma i va limitar la destrucció neta d'ocupació durant 2020 en comparació amb la recessió anterior (Lariau i Liu, 2022). Paral·lelament, es van aprovar prestacions extraordinàries per cessament d'activitat dels autònoms i es van ampliar les prestacions per desocupació.

Més enllà de les mesures d'emergència, la pandèmia va accelerar l'aprovació de l'Ingrés Mínim Vital (IMV en endavant) el juny de 2020, concebut com una prestació destinada a garantir un nivell mínim de renda a les llars en situació de vulnerabilitat i a posar fi a l'excepcionalitat d'Espanya dins la Unió Europea. Tot i que propostes similars d'una renda mínima estatal ja figuraven en programes electorals des de 2015 i en l'acord de govern PSOE-Unidas Podemos de 2019, va ser la pandèmia la que en va precipitar l'aprovació per ampli consens parlamentari (Puyuelo-Estrada i Gentile, 2025). Però, el desplegament d'aquestes mesures posa en qüestió la seva eficàcia real.

6.2. L'efecte redistributiu de les transferències

L'impacte d'aquestes mesures sobre la distribució de la renda va ser considerable. La taxa de risc de pobresa calculada sobre les rendes de mercat, és a dir, abans de qualsevol transferència, va augmentar fins a prop del 45,5% l'any 2021, amb ingressos de 2020, el valor més alt de la sèrie. Després de comptabilitzar totes les transferències, la taxa va quedar en el nivell previ de la pandèmia, absorbint aquestes la pràctica totalitat del xoc sobre les rendes de mercat (vegeu Figura 19). Aquesta evidència es complementa amb l'augment de més de deu punts de l'índex de Gini salarial calculat sense transferències entre febrer i maig de 2020, molt inferior un cop comptabilitzades les transferències públiques, tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya (Aspachs et al., 2022). En aquesta mateixa línia, s'ha confirmat un patró equivalent en quatre països europeus, on l'augment inicial de la desigualtat de la renda disponible es va revertir a partir de la tardor de 2020 gràcies als esquemes de compensació adreçats a les llars amb rendes baixes (Clark, D'Ambrosio i Lepinteur, 2021).

Ara bé, la composició d'aquest efecte revela una jerarquia clara entre instruments. Les pensions de jubilació i supervivència són, amb diferència, la transferència amb més impacte redistributiu, del voltant dels 16 punts percentuals (vegeu Taula S5). Mentre que la resta de transferències, com les prestacions d'atur, els ajuts familiars, l'IMV i

renda garantida, contribueixen de manera més modesta amb valors propers a 5 punts percentuals. Durant el període es pot observar que la capacitat redistributiva va ser robusta mentre les mesures extraordinàries van romandre actives, però no va alterar els determinants de fons de la pobresa.

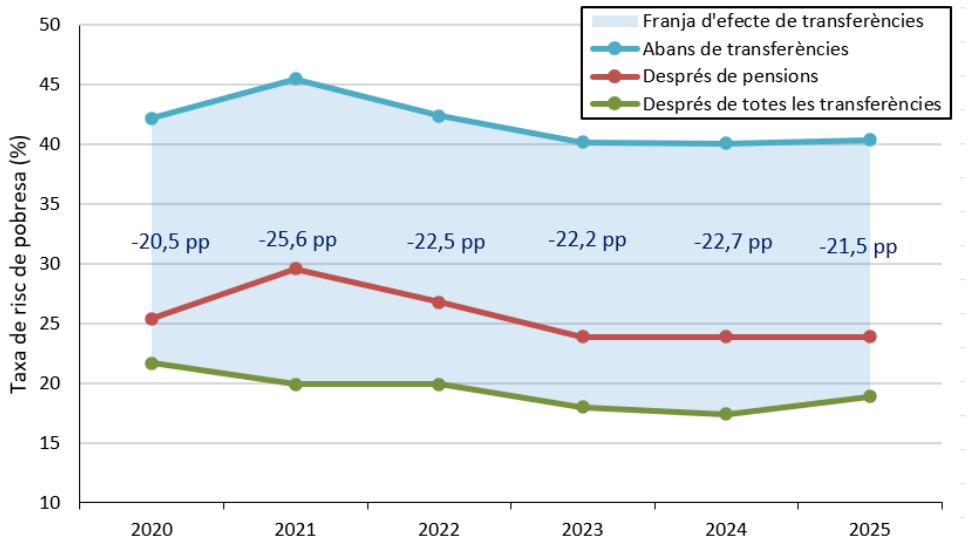

Figura 19. Taxa de risc de pobresa abans i després de transferències socials a Catalunya entre 2020 i 2025. L'àrea ombrejada mostra l'efecte redistributiu total.
Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat (ECV).

6.3. Els ERTO: la contenció amb límits

Els ERTO van ser el principal instrument de contenció del mercat laboral durant la fase aguda de la crisi i van protegir centenars de milers de treballadors a Catalunya al llarg del 2020. Però la seva eficàcia per evitar la destrucció d'ocupació conviu amb una limitació rellevant des del punt de vista distributiu, ja que l'accés a la mesura no va ser homogeni i alguns dels treballadors amb contractes temporals, de baixa qualificació o d'origen estranger tenien una probabilitat menor d'acollir-se a un ERTO i una probabilitat més alta de perdre directament l'ocupació (Lariau i Liu, 2022). Així doncs, el mecanisme que havia de protegir el mercat de treball, deixava més exposats els col·lectius vulnerables comentats anteriorment. D'aquesta manera, els ERTO van contenir l'impacte agregat sobre l'ocupació, però no van poder eliminar les desigualtats preexistents entre treballadors protegits i treballadors exposats.

6.4. L'Ingrés Mínim Vital i les limitacions del sistema de garantia de rendes

Si els ERTO il·lustren les limitacions de les mesures d'emergència, l'IMV exemplifica les limitacions estructurals del sistema permanent de garantia de rendes. A Catalunya aquest sistema descansa sobre dues prestacions complementàries. Per una banda, hi ha

l'IMV, que és de competència estatal i garanteix un mínim d'ingressos a les llars en situació de pobresa. Per l'altra banda, la Renda Garantida de Ciutadania (RGC en endavant), de competència autonòmica i regulada per la Llei 14/2017, amb una quantia superior orientada a assegurar els mínims d'una vida digna (Ajuntament de Barcelona, 2024). Les dues actuen articuladament, de manera que una llar amb dret a ambdues percep l'IMV complementat per la RGC fins al llindar autonòmic. A més, Catalunya va ser la primera comunitat de règim comú a assumir la gestió de l'IMV mitjançant conveni amb l'Estat, fet que obre una finestra d'oportunitat per reformar el conjunt del sistema (BOE, 2024). Tot i aquest disseny, la seva implementació presenta tres limitacions estructurals.

La principal limitació és que aquestes no arriben a qui hi té dret. La proporció de persones que no sol·liciten o no aconsegueixen l'IMV i la RGC, conegut com a *non-take-up* és molt elevada, de manera que totes dues prestacions només cobreixen una fracció minoritària de la població potencialment beneficiària (AIReF, 2024; Càritas Diocesana de Barcelona, 2024; Catalunya Plural, 2023). Segons les estimacions disponibles, el non-take-up de l'IMV se situaria al voltant del 56 % de les llars amb dret a la prestació, de manera que més de la meitat de la població potencialment beneficiària no hi accedeix (AIReF, 2024). Les causes d'aquesta dificultat és la complexitat dels tràmits administratius, l'estigma, les barreres digitals, el desconeixement, i uns terminis de resolució llargs (Puyuelo-Estrada i Gentile, 2025).

A més a més, quan la prestació arriba al destinatari, la seva quantia resulta sovint insuficient, ja que l'elevat cost de l'habitatge provoca que calgui destinar una proporció molt elevada dels seus ingressos a l'habitatge i als subministraments bàsics (Oxfam Intermón, 2024). D'aquesta manera, la RGC cobreix només una part del que necessita una família per viure dignament a Barcelona (Càritas Diocesana de Barcelona, 2024), ja que el cost de l'habitatge ha assolit màxims històrics al territori (Incasòl, 2026).

Finalment, la concurrència de l'IMV estatal i la RGC autonòmica genera confusió administrativa i barreres d'accés addicionals (Puyuelo-Estrada i Gentile, 2025). El resultat agregat situa Catalunya per sobre de la mitjana europea en risc de pobresa i exclusió, malgrat disposar d'una renda per càpita superior, mentre que Espanya manté una de les taxes de pobresa infantil més altes de l'organització i una cobertura de l'IMV encara baixa (OCDE, 2023). De manera que el problema no és qüestió de la riquesa agregada, sinó de la distribució i en el disseny institucional.

6.5. La recuperació posterior: mercat de treball més que transferències

Un cop superada la fase aguda, l'evolució dels indicadors suggereix que la millora sostinguda de la desigualtat no s'explica principalment per les transferències, sinó pel comportament del mercat de treball. Alguns autors atribueixen la recuperació fonamentalment a la reducció de l'atur i a la millora de l'ocupació (Aspachs et al., 2022). La trajectòria de la taxa de risc de pobresa abans i després de transferències ho corrobora (vegeu Figura 21 i Taula S6), i l'efecte redistributiu va assolir el seu màxim el 2021. En plena vigència de l'Escut Social i dels ERTO, l'efecte redistributiu s'ha anat moderant arran de la retirada de mesures extraordinàries, fins al punt que la pobresa després de transferències ha repuntat lleugerament en els darrers anys de la sèrie. Aquesta evolució indica que l'eficàcia redistributiva del sistema depèn cada cop més de la qualitat i l'estabilitat de l'ocupació generada, en lloc de les polítiques públiques. A més a més, les polítiques de protecció de rendes van ser imprescindibles per limitar el deteriorament immediat, però insuficients per si soles per sostenir la reducció de la pobresa a mitjà termini.

6.6. Síntesi: contenció eficaç, transformació limitada

L'anàlisi de les polítiques públiques permet respondre la qüestió plantejada al final de l'apartat anterior. Les transferències socials van tenir un paper determinant en la contenció de la desigualtat durant la fase més aguda de la crisi, sense aquesta intervenció, la taxa de risc de pobresa s'hauria situat a nivells més elevats. Així doncs, l'experiència dels ERTO i de l'Escut Social demostra que una acció pública decidida pot esmorteir un xoc distributiu de gran magnitud (Aspachs et al., 2022).

Ara bé, aquesta eficàcia conjuntural conviu amb limitacions estructurals de fons. En primer lloc, l'efecte redistributiu depèn en excés de les pensions contributives, mentre que els instruments adreçats als col·lectius més vulnerables tenen un pes molt menor, propi del model mediterrani de benestar (Ferrera, 1996; Ayllón i Ramos, 2024). En segon lloc, el *non-take-up* massiu de l'IMV i de la RGC, les quanties insuficients davant el cost de l'habitatge i la fragmentació entre prestacions limiten l'abast real de la protecció.

En conjunt, es pot afirmar que les polítiques actuals redueixen la pobresa però no la resolen, i que la millora sostinguda depèn en bona mesura de la dinàmica del mercat de treball.

7. Conclusions

La pregunta que ha guiat aquesta recerca es desplegava en tres fragments, quina era la situació prèvia, què va passar durant la crisi i què n'ha quedat sobre els efectes. La seva resposta permet valorar la hipòtesi de partida, que el xoc sobre la desigualtat relativa seria intens però transitori i deixaria una empremta més duradora sobre la pobresa material i sobre els col·lectius i territoris ja vulnerables.

Pel que fa a la situació prèvia, Catalunya afrontava la pandèmia enmig d'una certa millora distributiva, tot i que moderada i hereva de la recuperació posterior a la crisi de 2008. El coeficient de Gini i la ràtio S80/S20 havien anat disminuint des de 2015, però la millora no es va traslladar a la pobresa multidimensional, ja que la taxa AROPE no va seguir una tendència descendent clara. Aquesta divergència anticipava que el creixement del període va beneficiar sobretot els trams centrals de la distribució, però no les llars situades sota el llindar de pobresa.

En el cas de la segona qüestió, la COVID-19 va ser una ruptura que va esborrar els guanys distributius previs i va portar la taxa AROPE al màxim de la sèrie treballada, amb un deteriorament simultani de la pobresa monetària, la baixa intensitat laboral i la privació material severa. Aquest impacte, diferent de les recessions convencionals, va ser profundament asimètric i la capacitat de teletreballar va ser una línia divisòria entre els treballadors que van poder protegir els ingressos i els que hi van quedar exposats, fent que el cost de les restriccions vagi recaure en major mesura a la població més vulnerable.

Pel que fa a la tercera qüestió, la recuperació de la pandèmia en la desigualtat relativa va revertir el xoc i va permetre situar Catalunya en mínims històrics. En canvi, la taxa AROPE de 2025 continua per sobre del nivell de 2015 i la privació material severa es manté clarament per damunt, en bona part per la pèrdua de poder adquisitiu lligada a l'alta inflació de 2021 i 2022. Així doncs, la pandèmia va deixar un impacte transitori sobre la distribució relativa de la renda, però un pes persistent sobre les condicions materials de vida, perquè la millora de la distribució general no té per què equivaldre a una reducció de la vulnerabilitat social.

Aquesta dualitat travessa també les dimensions territorial i de col·lectius. Per vegueries, el comportament distributiu de cada àmbit depèn més de la seva estructura productiva que del nivell de renda, amb els cinc perfils identificats, sense que la pandèmia n'alterés l'estructura territorial. Mentre que la inflació diferencial va erosionar la convergència nominal penalitzant els territoris més perifèrics. Per col·lectius, les persones aturades i la població estrangera presenten un risc que duplica la mitjana catalana i un patró

marcadament cíclic, i la pobresa infantil esdevé una vulnerabilitat estructural. Aquests col·lectius comparteixen el biaix de la protecció social, que es concentra sovint en les mateixes persones i fa que la seva exposició superi la suma dels factors per separat.

La resposta institucional es pot qualificar de contenció eficaç però transformació limitada. Les transferències van absorbir la pràctica totalitat del xoc sobre les rendes de mercat i van demostrar que una acció pública decidida pot esmorteir un xoc distributiu de gran magnitud. Tanmateix, l'efecte redistributiu descansa de manera desproporcionada sobre les pensions contributives, conviu amb el *non-take-up* de l'Ingrés Mínim Vital i amb unes quanties sovint insuficients davant el cost de l'habitatge, i, un cop retirades les mesures extraordinàries, la millora sostinguda de la desigualtat depèn cada cop més de la qualitat de l'ocupació que no pas de les transferències.

En conjunt, el cas català mostra que una recuperació robusta del mercat de treball, acompanyada de transferències d'emergència, pot revertir amb rapidesa un xoc sobre la distribució relativa de la renda, però que aquests mecanismes no dissolen per si sols la vulnerabilitat estructural concentrada en determinats col·lectius i territoris: reduir la desigualtat relativa i garantir la inclusió social no són el mateix objectiu. D'aquí es deriven tres implicacions de política econòmica: millorar la qualitat de l'ocupació i reduir la temporalitat, que són l'arrel de la pobresa laboral; reforçar la capacitat redistributiva del sistema de garantia de rendes, reduint *el non-take-up* i orientant-lo cap als col·lectius que el component contributiu deixa desprotegits, singularment la infància i la població estrangera; i incorporar la dimensió territorial, atès que les vulnerabilitats responen a estructures productives diferents.

Per entendre aquestes conclusions, cal tenir present les limitacions de l'anàlisi, que si bé està basada en l'Enquesta de Condicions de Vida, aquesta està subjecta a la variabilitat mostral i a un desfasament temporal entre ingressos i any d'enquesta, a més el treball és descriptiu i analític identificant associacions però no relacions causals. A més, la manca d'un contrafactual net limita la capacitat de l'anàlisi. En clau de possibles línies de recerca futures, la possibilitat de treballar amb microdades territorials actualitzades, una avaluació individual de l'Ingrés Mínim Vital i la incorporació del cost de l'habitatge a la mesura de la pobresa són rellevants per extendre l'anàlisi. En definitiva, la COVID-19 va provocar a Catalunya un xoc intens però breu sobre la desigualtat agregada i una empremta més duradora sobre la pobresa material i sobre els col·lectius i territoris ja vulnerables abans de la crisi. La recuperació ha estat real, però desigual, i la distància entre la millora dels indicadors relatius i la persistència de la vulnerabilitat constitueix, probablement, el principal repte que la postpandèmia deixa plantejat a les polítiques socials catalanes.

8. Bibliografia

1. AIReF (2024) *3a Opinió Ingrés Mínim Vital.* Opinió 2/24. Madrid: Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal. Disponible a: https://www.airef.es/es/centro-documental/opiniones/tercera-opinion-sobre-el-ingreso-minimo-vital/ (Consultat: abril de 2026).

2. Ajuntament de Barcelona (2024) *Renda Garantida de Ciutadania: quanties 2024.* Disponible a: https://ajuntament.barcelona.cat/educacioeconomica/ca/aixi-queda-la-renda-garantida-de-ciutadania-el-2024/ (Consultat: maig de 2026).

3. Anghel, B., Basso, H.S., Bover, O., Casado, J.M., Hospido, L., Izquierdo, M., Kataryniuk, I.A., Lacuesta, A., Montero, J.M. i Vozmediano, E. (2018) 'Income, consumption and wealth inequality in Spain', SERIEs, 9(4), p. 351–387. DOI: 10.1007/s13209-018-0185-1.

4. Anghel, B., Bover, O., Hospido, L., Ortega, J. i Regil, A.V. (2024) *Inequality in Spain: 2005–2021*. Country Studies: Inequalities in Europe and North America. Londres: Institute for Fiscal Studies / Banco de España. Disponible a: https://ifs.org.uk/inequality/country-studies-spain/ (Consultat: abril de 2026).

5. Apergis, N., Delgado, F.J. i Suárez-Arbesú, C. (2025) 'Inequality and poverty in Spain: Insights from a regional convergence analysis', *International Journal of Finance & Economics*, 30(2), p. 1707–1723. DOI: 10.1002/ijfe.2992.

6. Arbulú, I., Razumova, M., Rey-Maquieira, J. i Sastre, F. (2021) 'Can domestic tourism relieve the COVID-19 tourist industry crisis? The case of Spain', *Journal of Destination Marketing & Management*, 20, 100568. DOI: 10.1016/j.jdmm.2021.100568.

7. Aspachs, O., Durante, R., Graziano, A., Mestres, J., Montalvo, J.G. i Reynal-Querol, M. (2022) 'Real-time inequality and the welfare state in motion: evidence from COVID-19 in Spain', *Economic Policy*, 37(109), p. 165–199. DOI: 10.1093/epolic/eiac008.

8. Atkinson, A.B. (2015) *Inequality: What Can Be Done?* Cambridge, MA: Harvard University Press.

9. Ayllón, S. i Ramos, X. (2024) 'Benestar i progrés social a Catalunya, 2008–2020: (II) Evolució de la desigualtat i de la pobresa econòmica', *5centims.cat*. Disponible a: https://www.5centims.cat/ (Consultat: març de 2026).

10. Banco de España (2021) *Informe Anual 2020*. Madrid: Banco de España.

11. Barro, R.J. i Sala-i-Martín, X. (1992) 'Convergence', *Journal of Political Economy*, 100(2), p. 223–251.

12. Blundell, R., Costa Dias, M., Joyce, R. i Xu, X. (2020) 'COVID-19 and inequalities', *Fiscal Studies*, 41(2), p. 291–319.

13. BOE (2024) *Resolució de 29 d'agost de 2024 per la qual es publica el Conveni entre la Generalitat de Catalunya i l'Estat per a la gestió de l'Ingrés Mínim Vital*. Madrid: Boletín Oficial del Estado.

14. Bonacini, L., Gallo, G. i Scicchitano, S. (2021) 'Working from home and income inequality: risks of a "new normal" with COVID-19', *Journal of Population Economics*, 34, p. 303–360. DOI: 10.1007/s00148-020-00800-7.

15. Càritas Diocesana de Barcelona (2024) *Una ayuda que no llega*. Observatori de la Realitat Social. Disponible a: https://blog.caritas.barcelona/ (Consultat: maig de 2026).

16. Catalunya Plural (2023) 'Ajuntaments i pobresa: què fer?', 24 de maig. Disponible a: https://catalunyaplural.cat/ (Consultat: maig de 2026).

17. Chancel, L., Piketty, T., Saez, E. i Zucman, G. (2022) *World Inequality Report 2022*. París: World Inequality Lab. Disponible a: https://wir2022.wid.world/ (Consultat: març de 2026).

18. Clark, A.E., D'Ambrosio, C. i Lepinteur, A. (2021) 'The fall in income inequality during COVID-19 in four European countries', *The Journal of Economic Inequality*, 19, p. 489–507. DOI: 10.1007/s10888-021-09499-2.

19. Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya (2020) *Memòria socioeconòmica i laboral de Catalunya 2019*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

20. Departament de Drets Socials i Inclusió (2025) *Estratègia de lluita contra la pobresa infantil a Catalunya 2025–2030*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

21. Duranton, G. i Puga, D. (2004) 'Micro-foundations of urban agglomeration economies', a Henderson, J.V. i Thisse, J.F. (eds.) *Handbook of Regional and Urban Economics, vol. 4*. Amsterdam: Elsevier, p. 2063–2117.

22. Duro, J.A. (2000) 'La desigualtat comarcal de la renda a Catalunya: mesura i altres aspectes d'interès', *Nota d'Economia*, 67. Barcelona: Departament d'Economia, Finances i Planificació.

23. Eurostat (2019) *Economic recovery of EU regions after 2008*. 23 d'octubre.

24. Eurostat (2020) *In-work at-risk-of-poverty rate by age and sex – EU-SILC survey [ilc_iw01]*. Disponible a: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_iw01__custom_21199870/default/table (Consultat: 27 d'abril de 2026).

25. Eurostat (2021) 'Regional GDP per capita ranged from 32% to 260% of the EU average in 2019', 3 de març. Disponible a: https://ec.europa.eu/eurostat/ (Consultat: 28 d'abril de 2026).

26. Ferrera, M. (1996) 'The "Southern Model" of welfare in social Europe', *Journal of European Social Policy*, 6(1), p. 17–37. DOI: 10.1177/095892879600600102.

27. García, R. i Tataret, M. (2019) *La desigualtat a Catalunya i als àmbits de planificació territorial. Part 1*. Barcelona: Fundació Catalunya Europa / Plataforma Re-City.

28. García-Muniesa, J. i Porcel, S. (2023) *Desigualtat social i pobresa a l'àrea metropolitana de Barcelona: de la post-crisi financera a la post-crisi pandèmica*. Cerdanyola del Vallès: Institut Metròpoli.

29. Goerlich, F.J., Mas, M. i Pérez, F. (2002) *Concentration, convergence and regional inequality in Spain*. MPRA Paper No. 15831. Munic: Munich Personal RePEc Archive.

30. González Enríquez, C. (2024) 'Immigration, employment, productivity and inequality in Spain', *Real Instituto Elcano*, 27 de febrer.

31. Iammarino, S., Rodríguez-Pose, A. i Storper, M. (2019) 'Regional inequality in Europe: evidence, theory and policy implications', *Journal of Economic Geography*, 19(2), p. 273–298. DOI: 10.1093/jeg/lby021.

32. Idescat (s.d.a) *Indicadors de la Unió Europea. Producte interior brut per habitant en paritat de poder de compra (PPC)*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya. Disponible a: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ue&n=10706 (Consultat: març de 2026).

33. Idescat (s.d.b) *Producte interior brut territorial. Camp de Tarragona*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya. Disponible a: https://www.idescat.cat/pub/?id=pibc&geo=at:AT03 (Consultat: maig de 2026).

34. Idescat (2023) *Cens de població i habitatges 2021. Habitatges*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya. Disponible a: https://www.idescat.cat/novetats/?id=4704 (Consultat: 19 de maig de 2026).

35. Idescat (2024a) *Comptes econòmics anuals de Catalunya. Revisió estadística 2024*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya. Disponible a: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15223 (Consultat: maig de 2026).

36. Idescat (2024b) *Producte interior brut territorial. Valor afegit brut per grans sectors. Comarques i Aran*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya. Disponible a: https://www.idescat.cat/pub/?id=pibc&n=1043&geo=at:AT07 (Consultat: maig de 2026).

37. Idescat (2024c) *Renda familiar disponible bruta territorial. Revisió estadística 2024*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya.

38. Idescat (2025) *Població a 1 de gener. Comarques i Aran, àmbits i províncies*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya. Disponible a: https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15224 (Consultat: 23 de maig de 2026).

39. Idescat (2026a) *Enquesta de condicions de vida (ECV). Catalunya*. Barcelona: Idescat. Disponible a: https://www.idescat.cat/pub/?id=ecv (Consultat: abril de 2026).

40. Idescat (2026b) *Indicadors de desigualtat de la distribució de la renda. Catalunya*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya.

41. Incasòl (2026) *Dades del mercat de lloguer a Catalunya i Barcelona, 2025–2026*. Barcelona: Institut Català del Sòl.

42. Instituto Nacional de Estadística (INE) *(*2021*) Cuenta Satélite del Turismo de España (CSTE).* Revisión estadística 2019. Serie 2016–2019. Nota de premsa, 30 de desembre. Madrid: INE. Disponible a: https://www.ine.es/prensa/cst_2019.pdf (Consultat: abril de 2026).

43. Instituto Nacional de Estadística (INE) (2025) *Atlas de Distribución de Renta de los Hogares (ADRH)*. Madrid: INE. Disponible a: https://www.ine.es/experimental/atlas/experimental_atlas.htm (Consultat: maig de 2026).

44. Instituto Nacional de Estadística (INE) (2026) *Índice de Precios de Consumo. Base 2021. Medias anuales. Índices provinciales: general y de grupos ECOICOP [Taula 50944]*. Madrid: INE. Disponible a: https://www.ine.es/jaxiT3/Datos.htm?t=50944 (Consultat: abril de 2026).

45. Jerbashian, V. i Vilalta-Bufí, M. (2025) 'Working from home in European countries before and during the COVID-19 pandemic', *SERIEs*, 16, p. 83–106.

46. Khalfaoui, A., Garcia-Espinel, T., Macías-Aranda, F. i Molina Roldán, S. (2024) 'How can the Roma deal with the health and social crisis generated by the COVID-19 pandemic? Inequalities, challenges, and successful actions in Catalonia (Spain)', *Journal of Racial and Ethnic Health Disparities*, 11, pp. 2729–2739.

47. Koenig, O., Mandl, S. i Reisenbauer, S. (2025) 'Reconfiguring vulnerability and dis/ability: an agential realist exploration to disentangle vulnerability effects in Austria's COVID-19 response', *Sociology of Health & Illness*, 47, e70035.

48. Krugman, P. (1991) 'Increasing returns and economic geography', *Journal of Political Economy*, 99(3), p. 483–499.

49. Lakner, C. i Milanovic, B. (2016) 'Global income distribution: from the fall of the Berlin Wall to the Great Recession', *World Bank Economic Review*, 30(2), p. 203–232. DOI: 10.1093/wber/lhv039.

50. Lariau, A. i Liu, L. (2022) *Inequality in the Spanish labor market during the COVID-19 crisis*. IMF Working Paper 2022/018. Washington: International Monetary Fund.

51. Llei 2/2017, del 15 de febrer, de modificació de la Llei 30/2010, de vegueries, per a crear la vegueria del Penedès. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 7307, 20 de febrer de 2017.

52. Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 7418, 24 de juliol de 2017.

53. Llei 30/2010, del 3 d'agost, de vegueries. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 5687, 6 d'agost de 2010. Disponible a: https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2010/08/03/30.

54. Marí-Klose, P. i Moreno-Fuentes, F.J. (2013) 'The Southern European welfare model in the post-industrial order: still a distinctive cluster?', *European Societies*, 15(4), p. 475–492. DOI: 10.1080/14616696.2013.835853.

55. Menéndez, A.J. (2020) 'La larga crisis existencial de la Unión Europea', a Blanco, A., Chueca, A., López-Ruiz, J.A. i Mora, S. (coords.) *Informe España 2020*. Madrid: Universidad Pontificia Comillas, p. 15–85.

56. Milanovic, B. (2013) 'Global income inequality in numbers: in history and now', *Global Policy*, 4(2), p. 198–208.

57. Moreno, L. (2011) *Multilevel citizens, new social risks and regional welfare*. Working Paper 3. Madrid: Instituto de Políticas y Bienes Públicos (IPP-CCHS-CSIC).

58. Musolino, C. et al. (2025) ‘Caring during COVID-19: a study of intersectionality and inequities in the care economy in 16 countries’, *International Journal of Social Determinants of Health and Health Services*, 55(1), p. 16–32.

59. Narayan, A. et al. (2022) *COVID-19 and economic inequality: short-term impacts with long-term consequences*. Policy Research Working Paper 9902. Washington: World Bank.

60. Bárcena-Martín, E. i Cantó, O. (2020) 'Mobilitat d'ingressos i benestar econòmic', a Bosch, N. (ed.) IEB Report 4/2020. La pobresa a Espanya i Europa. Efectes de la COVID-19. Barcelona: Institut d'Economia de Barcelona, p. 38–39.

61. OECD (2011) *Divided we stand: why inequality keeps rising*. París: OECD Publishing.

62. OECD (2023) *Boosting Social Inclusion in Spain: Improving Pathways and Co-ordination of Services.* París: OECD Publishing. DOI: 10.1787/56b604a0-en (Consultat: maig de 2026).

63. Oxfam Intermón (2024) *Pobresa laboral: quan treballar no és suficient per arribar a final de mes*. Barcelona: Oxfam Intermón.

64. Palomino, J.C., Rodríguez, J.G. i Sebastian, R. (2021) *The COVID-19 shock on the labour market: poverty and inequality effects across Spanish regions*. INET Oxford Working Paper 2021-06.

65. Perlik, M. (2019) *The spatial and economic transformation of mountain regions: landscapes as commodities*. Londres: Routledge. DOI: 10.4324/9781315768366.

66. Piketty, T. (2014) *Capital in the twenty-first century*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

67. Porcel, S. i Antón-Alonso, F. (2021) ‘Barcelona y el modelo paradójico de segregación residencial’, *Encrucijadas. Revista Crítica de Ciencias Sociales*, 21. Disponible a: https://www.institutmetropoli.cat/es/articles-a-revistes/barcelona-y-el-modelo-paradojico-de-segregacion-residencial-2/ (Consultat: maig de 2026).

68. Puga, D. (2010) ‘The magnitude and causes of agglomeration economies’, *Journal of Regional Science*, 50(1), p. 203–219.

69. Puyuelo-Estrada, A. i Gentile, A. (2025) ‘La lucha contra la pobreza en España: implementación y desafíos del Ingreso Mínimo Vital’, *Gestión y Análisis de Políticas Públicas (GAPP)*. Madrid: INAP. Disponible a: https://revistasonline.inap.es/index.php/GAPP/article/view/11519 (Consultat: maig de 2026).

70. Regional Analysis Quantitative Research Group (AQR–UB) (2020) *Income per capita and spread of COVID-19 in Catalan municipalities*. AQR COVID-19 / #8. Barcelona, 13 de maig.

71. Rodríguez-Pose, A. (2018) 'The revenge of the places that don't matter (and what to do about it)', *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 11(1), p. 189–209. DOI: 10.1093/cjres/rsx024.

72. Romero, M., Sosa, J. i Serrano, J. (2021) 'Impacto económico asimétrico por provincias de la COVID-19: evolución reciente y proyecciones', *Cuadernos de Información Económica*, 283, p. 37–42.

73. Soto-Alvarado, S., Parada Morollón, J. i Gil-Alonso, F. (2024) 'Impacto diferencial de la COVID-19 sobre la pobreza e ingresos de inmigrantes y nativos: el caso de Chile', *REMHU: Revista Interdisciplinar da Mobilidade Humana*, 32, e321890. DOI: 10.1590/1980-85852503880003212.

74. Todaro, M.P. i Smith, S.C. (2012) *Economic development*. 11a ed. Boston: Addison-Wesley.

75. Úbeda, M. et al. (2025) 'Lessons learned from cross-sectoral collaboration to protect migrant farmworkers during COVID-19 in Spain', *PLoS ONE*, 20(1), e0307578.

76. UNICEF (2025) *Informe sobre pobreza infantil en España 2025*. Madrid: UNICEF Comité Español.

77. Verd, J.M., Godino, A., González-Heras, A. i Rodríguez-Soler, J. (2024) 'Escaping the trap of temporary employment: precariousness among young people before and after Spain's 2021 Labour Market Reform Act', *International Journal of Social Welfare*, p. 1–24. DOI: 10.1111/ijsw.12645.

78. World Bank (2020) *World Development Indicators: poverty headcount ratio at $2.15 a day (2017 PPP)*. Washington: World Bank. Disponible a: https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.DDAY (Consultat: abril de 2026).

79. World Bank (2024) *Poverty, prosperity, and planet report 2024: pathways out of the polycrisis*. Washington: World Bank. Disponible a: https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-prosperity-and-planet (Consultat: abril de 2026).

ANNEX

Vegueria	2015	2016	2017	2018	2019
Catalunya	16.875	17.204	17.472	17.704	18.463
Barcelona	18.135	18.481	18.660	18.846	19.676
Girona	14.343	14.753	15.286	15.555	16.245
Camp de Tarragona	14.607	14.955	15.118	15.444	16.068
Terres de l'Ebre	12.500	12.757	13.214	13.713	14.246
Lleida	14.302	14.384	14.854	15.150	15.646
Cat. Central	16.011	16.250	16.747	16.955	17.602
Alt Pirineu i Aran	13.530	13.792	14.506	14.910	15.663

Taula S1. Evolució del PIB per càpita (€) de Catalunya, Espanya i la UE-27 entre 2015 i 2019 a euros corrents.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat, Eurostat i INE.

Vegueria	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Δ (%) 2015-2019	Δ (%) 2019-2020	Δ (%) 2020-2023	Δ (%) 2015-2023
Catalunya	16.875	17.204	17.472	17.704	18.463	17.746	18.637	19.140	20.789	9,4	-3,9	17,1	23,2
Barcelona	18.135	18.481	18.660	18.846	19.676	18.858	19.825	20.416	22.263	8,5	-4,2	18,1	22,8
Girona	14.343	14.753	15.286	15.555	16.245	15.633	16.155	16.582	17.952	13,3	-3,8	14,8	25,2
Camp de Tarragona	14.607	14.955	15.118	15.444	16.068	15.394	16.480	16.814	18.016	10	-4,2	17	23,3
Terres de l'Ebre	12.500	12.757	13.214	13.713	14.246	13.914	14.685	14.948	16.064	14	-2,3	15,5	28,5
Lleida	14.302	14.384	14.854	15.150	15.646	15.366	16.243	16.544	17.813	9,4	-1,8	15,9	24,5
Cat. Central	16.011	16.250	16.747	16.955	17.602	17.043	17.825	18.249	19.730	9,9	-3,2	15,8	23,2
Alt Pirineu i Aran	13.530	13.792	14.506	14.910	15.663	14.866	15.446	15.921	17.308	15,8	-5,1	16,4	27,9
Penedès	15.411	15.641	15.968	16.341	17.004	16.575	17.422	17.744	19.031	10,3	-2,5	14,8	23,5

Taula S2. RFDB per habitant (€) en termes nominals per vegueries entre 2015 i 2023 i evolució per franges temporals.

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat (RFDB territorial, Revisió estadística 2024).

Comarca	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Δ (%) 2015-2019	Δ (%) 2019-2020	Δ (%) 2020-2023	Δ (%) 2015-2023
Alta Ribagorça	14.759	14.867	15.551	15.263	16.234	14.872	15.484	15.945	17.128	10,0	-8,4	15,2	16,1
Vall d'Aran	13.815	14.333	15.248	15.979	17.144	16.066	16.525	17.878	19.031	24,1	-6,3	18,5	37,8
Alt Urgell	12.883	13.137	13.674	13.886	14.792	13.900	14.582	14.757	16.310	14,8	-6,0	17,3	26,6
Pallars Sobirà	13.831	13.727	14.850	15.228	15.750	14.840	15.949	16.370	17.876	13,9	-5,8	20,5	29,2
Barcelonès	19.152	19.545	19.708	19.842	20.696	19.570	20.592	21.297	23.632	8,1	-5,4	20,8	23,4
Gironès	15.836	16.258	16.621	16.655	17.854	16.940	17.502	17.903	19.308	12,7	-5,1	14,0	21,9
Alt Empordà	12.834	13.369	14.116	14.575	14.849	14.112	14.473	14.954	16.222	15,7	-5,0	15,0	26,4
Terra Alta	12.918	13.065	13.752	14.044	14.853	14.116	14.543	14.969	16.072	15,0	-5,0	13,9	24,4
Tarragonès	14.756	15.106	15.098	15.388	16.032	15.287	16.452	16.789	17.903	8,6	-4,6	17,1	21,3
Cerdanya	13.413	14.114	14.720	15.530	15.941	15.225	15.509	15.950	17.261	18,8	-4,5	13,4	28,7

Garrotxa	15.832	16.306	16.901	17.014	17.770	17.009	17.716	17.922	19.601	12,2	-4,3	15,2	23,8
Solsonès	13.684	13.460	14.281	15.037	15.466	14.826	16.053	16.523	18.307	13,0	-4,1	23,5	33,8
Baix Camp	14.435	14.770	15.079	15.443	16.032	15.389	16.500	16.853	17.917	11,1	-4,0	16,4	24,1
Baix Empordà	13.557	13.910	14.516	14.824	15.504	14.891	15.559	16.092	17.567	14,4	-4,0	18,0	29,6
Bages	16.081	16.151	16.516	16.840	17.569	16.887	17.712	18.114	19.637	9,3	-3,9	16,3	22,1
Alt Camp	14.827	15.161	15.358	15.734	16.328	15.716	16.665	16.802	18.908	10,1	-3,7	20,3	27,5
Noguera	13.282	13.142	13.604	13.837	14.506	13.983	14.559	15.080	16.203	9,2	-3,6	15,9	22,0
Baix Llobregat	17.801	18.056	18.125	18.379	19.151	18.471	19.334	19.933	21.188	7,6	-3,6	14,7	19,0
Moianès	15.664	15.523	16.446	16.972	17.458	16.864	17.666	18.318	19.801	11,5	-3,4	17,4	26,4
Garraf	16.674	17.068	17.565	17.980	18.843	18.223	18.902	19.432	20.950	13,0	-3,3	15,0	25,6
Anoia	14.944	15.069	15.464	15.738	16.306	15.775	16.779	17.054	18.262	9,1	-3,3	15,8	22,2
Ripollès	16.245	16.712	17.409	17.175	17.812	17.244	17.852	18.321	19.977	9,6	-3,2	15,8	23,0
Maresme	16.582	17.106	17.470	17.832	18.645	18.052	18.682	19.325	20.916	12,4	-3,2	15,9	26,1
Berguedà	16.122	16.215	16.811	17.078	17.433	16.890	17.967	18.032	19.494	8,1	-3,1	15,4	20,9
Baix Ebre	12.488	12.933	13.469	14.010	14.636	14.221	14.955	15.172	16.459	17,2	-2,8	15,7	31,8
Priorat	13.477	13.640	14.153	14.550	15.212	14.782	15.183	15.312	16.611	12,9	-2,8	12,4	23,3
Vallès Occidental	17.288	17.647	17.837	17.943	18.800	18.307	19.458	19.778	21.314	8,7	-2,6	16,4	23,3
Osona	16.160	16.682	17.229	17.239	17.895	17.475	18.088	18.601	20.021	10,7	-2,3	14,6	23,9
Urgell	13.648	13.661	14.268	14.413	15.019	14.675	15.633	16.021	17.174	10,0	-2,3	17,0	25,8
Pallars Jussà	13.956	13.685	14.455	14.554	15.261	14.921	15.562	15.900	17.325	9,4	-2,2	16,1	24,1
Montsià	11.810	11.911	12.321	12.932	13.357	13.086	14.097	14.415	15.287	13,1	-2,0	16,8	29,4
Segrià	14.798	15.044	15.478	15.812	16.231	15.910	16.884	17.062	18.371	9,7	-2,0	15,5	24,1
Vallès Oriental	16.809	16.847	17.112	17.432	18.194	17.838	18.750	19.232	20.515	8,2	-2,0	15,0	22,0
Garrigues	13.393	13.120	13.744	14.065	14.485	14.222	15.396	15.890	17.249	8,2	-1,8	21,3	28,8
Conca de Barberà	14.434	14.959	15.642	15.941	16.698	16.400	16.814	17.478	19.133	15,7	-1,8	16,7	32,6
La Selva	13.552	13.845	14.291	14.757	15.233	14.993	15.337	15.696	16.846	12,4	-1,6	12,4	24,3
Alt Penedès	15.868	16.143	16.212	16.554	17.076	16.812	17.917	18.080	19.606	7,6	-1,5	16,6	23,6
Baix Penedès	13.645	13.710	13.996	14.481	15.149	14.951	15.585	15.840	16.680	11,0	-1,3	11,6	22,2
Segarra	14.290	13.897	14.251	14.552	14.988	14.837	15.506	16.062	17.421	4,9	-1,0	17,4	21,9
Pla de l'Estany	15.581	16.022	16.465	16.693	17.254	17.222	18.182	18.837	20.436	10,7	-0,2	18,7	31,2
Ribera d'Ebre	14.439	14.589	14.808	14.932	15.352	15.346	15.626	15.801	17.083	6,3	0,0	11,3	18,3
Pla d'Urgell	13.727	13.661	14.202	14.465	15.173	15.354	15.887	16.299	17.443	10,5	1,2	13,6	27,1

Taula S3. RFDB per habitant (€) per comarques entre 2015 i 2023 i evolució per franges temporals.

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat (RFBD territorial, Revisió estadística 2024).

Vegueria	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Δ (%) 2015-2019	Δ (%) 2019-2020	Δ (%) 2020-2023	Δ (%) 2015-2023
Catalunya	16.875	17.194	17.087	17.001	17.580	16.968	17.314	16.464	17.297	4,2	-3,5	1,9	2,5
Barcelona	18.135	18.649	18.236	18.093	18.715	17.994	18.413	17.621	18.577	3,2	-3,9	3,2	2,4
Girona	14.343	14.769	14.943	14.909	15.466	15.000	15.007	14.138	14.823	7,8	-3,0	-1,2	3,3
Camp de Tarragona	14.607	15.009	14.845	14.884	15.425	14.893	15.418	14.467	15.049	5,6	-3,4	1,0	3,0
Terres de l'Ebre	12.500	12.803	12.976	13.215	13.676	13.461	13.739	12.862	13.418	9,4	-1,6	-0,3	7,3
Lleida	14.302	14.449	14.559	14.575	14.919	14.786	15.009	13.801	14.362	4,3	-0,9	-2,9	0,4
Cat. Central	16.011	16.398	16.367	16.278	16.743	16.262	16.556	15.750	16.464	4,6	-2,9	1,2	2,8
Alt Pirineu i Aran	13.530	13.854	14.218	14.344	14.935	14.305	14.273	13.281	13.954	10,4	-4,2	-2,4	3,1
Penedès	15.411	15.783	15.605	15.688	16.174	15.816	16.181	15.314	15.880	4,9	-2,2	0,4	3,0

Taula S4. RFDB per habitant (€) per vegueries en termes reals, entre 2015 i 2023 i evolució per franges temporals.

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat (RFDB territorial, Revisió estadística 2024) i INE (IPC provincial, base 2021=100).

Vegueria	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Δ (%) 2015 - 2023
Alt Pirineu i Aran	34,4	33,8	33	31,9	31,7	31,7	31,1	31,6	30,9	−3,5
Terres de l'Ebre	32,2	32,5	30,7	30	29,4	29,5	29,3	29,4	28,5	−3,7
Barcelona	31,6	31,2	30,3	29,5	29,2	29,3	28,7	28,4	28,2	−3,4
Camp de Tarragona	31,5	31,4	30,2	29,9	28,8	29,4	28,6	28,4	28,5	−3,0
Girona	31,2	31,4	30,4	29,2	29,1	29,4	28,9	28,7	28,3	−2,9
Penedès	30,2	30,4	29,1	28,7	28	28,4	28	27,6	27,2	−3,0
Lleida	30,1	30	29,2	28,6	28	28,2	28,1	28,2	27,9	−2,2
Catalunya Central	28,5	28,1	27,3	26,9	27,1	27,2	27,1	27	26,5	−2,0

Taula S5. Mediana del coeficient de Gini municipal per vegueria entre 2015 i 2023.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atlas de Distribución de la Renta (INE).

Any	Abans de transferències (%)	Després de pensions (%)	∇ (%) Reducció fruit de les pensions	Després de totes les transferències (%)	∇ (%) Reducció fruit de les altres transferències	∇ (%) Reducció total per part de totes les transferències
2020	42,2	25,4	16,8	21,7	3,7	20,5
2021	45,5	29,6	15,9	19,9	9,7	25,6
2022	42,4	26,8	15,6	19,9	6,9	22,5
2023	40,2	23,9	16,3	18,0	5,9	22,2
2024	40,1	23,9	16,2	17,4	6,5	22,7
2025	40,4	23,9	16,5	18,9	5,0	21,5

Taula S6. Taxa de risc de pobresa anualment abans i després de les diferents transferències socials a Catalunya entre 2020 i 2025.

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat (ECV).

Any	Risc de pobresa (%)	Baixa intensitat laboral (%)	Privació material severa (%)	Taxa AROPE (%)
2015	19	9,1	6,5	23
2016	19,2	7,6	7,8	23,8
2017	20	8,7	6,1	24,5
2018	21,3	5,8	6,7	24,9
2019	19,5	8,3	6,5	23,6
2020	21,7	10,2	8	26,7
2021	19,9	9,6	9	25,9
2022	19,9	6,8	8	24,7
2023	18	6,6	8,9	24,4
2024	17,4	6,1	8,6	24
2025	18,9	5,9	8,9	24,8

Taula S7. Evolució de la taxa AROPE a Catalunya entre 2020 i 2025.
Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat (ECV).

Col·lectiu	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Persones aturades	54,6	56,8	59,3	48,3	49,8	53,8	58,2	55,4	51,8	51,3	53,4
Població estrangera	51,8	45,3	47,7	54,2	53,3	61,6	52,7	51,8	46,8	45,0	49,7
Menors de 16 anys	31,7	26,6	29,5	31,2	33,0	35,7	31,8	31,8	33,3	33,5	35,4
Llars amb fills dependents	28,4	24,9	26,6	28	28,4	32,3	28,6	28,1	28,6	28,5	30,8
Dones	23,8	24	23,8	27,5	25,1	27,8	26,5	25,8	25,3	25,0	26,2
Mitjana catalana	23,5	22,5	23,8	24,7	23,6	26,3	25,9	24,7	24,4	24,0	24,8
Homes	23,3	21,1	23,1	21,7	22,0	24,9	25,1	24,7	23,5	23,8	24,1
Població espanyola	19,1	19,7	19,7	20	17,6	19,5	20,7	20,0	19,4	17,8	17,5
Persones ocupades	15	14,1	15,3	15,3	14,9	13,4	17,1	17,4	16,7	17,1	17,3

Taula S8. Evolució de la taxa AROPE per col·lectius a Catalunya entre 2020 i 2025.
Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat (taxa AROPE - Objectiu UE 2020).

Any	CV Nominal (%)	CV Real (%)	Diferència (%)
2015	10,73	10,73	0,000
2016	10,68	10,90	0,220
2017	9,80	9,65	-0,150
2018	9,09	8,98	-0,109
2019	9,16	8,92	-0,241
2020	8,89	8,43	-0,463
2021	8,88	8,83	-0,051
2022	9,08	9,82	0,742
2023	9,41	10,05	0,637

Taula S9. Evolució de la taxa AROPE per col·lectius a Catalunya entre 2020 i 2025.
Font: Elaboració pròpia.

Any	CV Nominal (%)	CV Real (%)	Diferència (%)
2015	10,73	10,73	0,000
2016	10,68	10,90	0,220
2017	9,80	9,65	-0,150
2018	9,09	8,98	-0,109
2019	9,16	8,92	-0,241
2020	8,89	8,43	-0,463
2021	8,88	8,83	-0,051
2022	9,08	9,82	0,742
2023	9,41	10,05	0,637

Taula S10. Renda inicial i creixement acumulat de la RFDB per habitant per vegueries, 2015–2023 (beta-convergència).
Font: Elaboració pròpia.